

STAREA DEMOCRATIEI ÎN 2025

Un raport realizat de:

CENTRUL DE RESURSE PENTRU PARTICIPARE PUBLICĂ

CENTRUL PENTRU INOVARE PUBLICĂ

ACTIVEWATCH

cu contribuții din partea:

ASOCIAȚIEI PENTRU TEHNOLOGIE ȘI INTERNET (APTI)

EXPERT FORUM

GREENPEACE ROMÂNIA

sub umbrela Coaliției

"ONG-URI PENTRU CETĂȚEAN"

**ONG-URI
PENTRU
CETĂȚEAN**

www.stareademocratiei.ro

[Facebook.com/onguripentru cetatean](https://www.facebook.com/onguripentru cetatean)

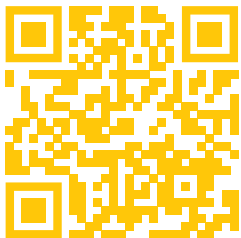
Activitățile Coaliției “ONGuri pentru cetățean” sunt susținute de Civitates,
un program al Network of European Foundations și Porticus

CUPRINS

INTRODUCERE	3
1. ALEGERILE CARE N-AU FOST	6
2. ACCESUL LA INFORMAȚII DE INTERES PUBLIC ȘI TRANSPARENȚA DECIZIONALĂ	12
2.1. Încercări de a limita accesul la informații de interes public	12
2.2. Transparență decizională: atunci când urgența devine regula, și nu excepția	14
2.3. Mai puțină transparență cu privire la declarațiile de avere	16
3. LIBERTATEA DE EXPRIMARE. LIBERTATEA MEDIA	18
3.1. Activiști agresați sau amenințați	18
3.2. Agresiuni și abuzuri împotriva jurnaliștilor	19
4. DREPTUL CETĂȚENILOR DE A ORGANIZA ȘI PARTICIPA LA ADUNĂRI PUBLICE	27
5. DREPTURI DIGITALE	30
5.1. DSA – mumă sau ciumă?	30
5.2. Legile „de protecție online a minorilor”: de la grijă legitimă la controlul accesului digital, fără rezolvarea problemelor	33
5.3. AI și Drepturile omului	34
5.4. Chat Control redivivus	36
6. STAT DE DREPT ȘI FUNCȚIONAREA JUSTIȚIEI	37

7. SLAPPS: ACȚIUNI STRATEGICE ÎN INSTANȚĂ ÎMPOTRIVA PARTICIPĂRII PUBLICE	42
7.1 Protecția țintelor acțiunilor de tip SLAPP și Directiva europeană pe care România trebuie să o transpună	42
7.2 Exemple de cazuri de tip SLAPP	44
8. PROTECȚIA MEDIULUI: ÎNTRE INTERESELE PRIVATE ȘI INTERESELE COMUNITĂȚILOR	51
8.1 Marginalizarea organizațiilor de mediu	51
8.2 Pădurea Băneasa, ultima pădure urbană a orașului	52
8.3 Parcul IOR	52
8.4 Un nou Cod Silvic – probleme vechi	53
8.5 Cerere dizolvare Greenpeace	54
8.6 Cheltuieli de judecată folosite ca instrument de intimidare	54
9. DOZA DE OPTIMISM	56
9.1 Managementul eticii și reglementarea activității de lobby	56
9.2 Instrumente digitale pentru participare	57
9.3 Un pas înainte pentru legea anti-femicid	57
9.4 Continuă adaptarea legislației la Convenția OIM privind hărțuirea în lumea muncii	58
9.5 Progrese în domeniul protecției mediului.....	58

Pentru referințele citate, vă rugăm să consultați linkurile din varianta on-line a Raportului.
O puteți descărca pe **www.stareademocratiei.ro**.

INTRODUCERE

Anul 2025 nu a fost unul bun pentru democrație. Statul de drept și instituțiile democratice traversează o perioadă de criză profundă, marcată de eșecuri instituționale care au urmat șocului anulării alegerilor prezidențiale din noiembrie 2024. Raportul Starea Democrației 2025 analizează degradarea democrației prin prisma incapacității autorităților de a asigura securitatea proceselor electorale, a lipsei de transparență în procesul legislativ și a presiunilor sistematice exercitate asupra vocilor critice din spațiul public.

Integritatea procesului electoral și disfuncționalitățile instituționale

Eșecul serviciilor de informații în prevenirea atacurilor hibride și a dezinformării în timpul alegerilor anulate din 2024 rămâne o problemă nerezolvată în 2025, în lipsa unui raport oficial care să explice vulnerabilitățile. Deși anterior s-au dat asigurări că instituțiile pot opri orice încercare de interferență, realitatea a demonstrat contrariul. Controlul civil asupra acestor structuri lipsește în continuare. Nou adoptata Strategie Națională de Apărare ignoră complet aceste slăbiciuni. Autoritatea Electorală Permanentă (AEP) a funcționat sub un interimat prelungit, iar noua conducere numită în noiembrie 2025 confirmă modelul politizării instituției. Finanțarea politică rămâne opacă, partidele primind subvenții de sute de milioane de lei, din care

peste jumătate sunt alocate netransparent pentru capitolul „presă și propagandă”, afectând grav echilibrul competiției politice și independența editorială.

Transparența decizională și accesul la informații de interes public

Accesul la informații de interes public a fost vizat în 2025 de inițiative legislative nocive, precum proiectele care propun crearea unei categorii vagi de „informații cu regim special” sau sancționarea cetățenilor considerați „*agresivi*” în relația cu instituțiile. De asemenea, s-au semnalat încercări de control strict al informațiilor transmise către presă de către instituții precum Ministerul Energiei, Ministerul Educației sau Primăria Capitalei, acțiuni ce contravin legislației privind liberul acces la informații de interes public. Rămâne inaplicabilă legislația privind deschiderea datelor guvernamentale, pentru că Guvernul refuză, de mai bine de trei ani, să adopte normele de aplicare.

Transparența decizională este subminată de practica Guvernului de a legifera prin Ordonanțe de Urgență (93 în 2025) și prin angajarea răspunderii, procedee care elimină dezbaterea publică și generează erori legislative ce necesită corecții ulterioare costisitoare. Practica guvernamentală de a utiliza Ordonanțele de Urgență și angajarea răspunderii ca regulă, nu ca excepție, a subminat rolul Parlamentului. Acest mod de legiferare „*pe repede înainte*” a dus la adoptarea unor acte normative cu vicii grave de fond, care au necesitat intervenții ulterioare pentru corectarea unor erori de redactare sau de logică juridică.

Restricționarea dreptului la liberă întrunire

Libertatea de întrunire a fost afectată, și în 2025, de o serie de bariere administrative și intervenții disproporționate ale forțelor de ordine, care au limitat dreptul cetățenilor de a protesta în spațiul public. Raportul documentează cazuri în care primăriile au respins în mod repetat notificările de protest sub pretexte birocratice sau au impus perimetre restrictive care izolau manifestanții de publicul țintă. Sunt criticate intervențiile Jandarmeriei în timpul unor adunări, unde s-au semnalat legitima abuzive, amenzi sau controlul mesajelor. Aceste practici indică o interpretare restrictivă a legii privind dreptul la liberă întrunire și o tendință de a trata adunările publice mai degrabă ca pe un risc la adresa ordinii de stat decât ca pe un pilon fundamental al exprimării democratice. Proiectul de lege care ar corecta aceste carențe rămâne blocat în Parlament.

Libertatea de exprimare și presiunile asupra societății civile

Mediul în care activează jurnaliștii și activiștii a devenit din ce în ce mai ostil, marcat de agresiuni fizice, jigniri din partea oficialilor și campanii de discreditare. Un caz reprezentativ este cel al Emiliei Șercan, vizată de o campanie agresivă de bullying și denigrare după dezvăluirile privind plagiatul ministrului justiției, în timp ce alte investigații au scos la iveală supravegherea tehnică nejustificată a jurnaliștilor de către DNA.

Fenomenul SLAPPs (acțiuni strategice în instanță împotriva participării publice) s-a intensificat, fiind utilizat pentru a

intimida vocile critice prin solicitarea unor daune morale disproporționate. Aceste procese, intentate de politicieni, funcționari publici sau companii cu resurse financiare vaste, nu urmăresc neapărat câștigarea cauzei, ci epuizarea resurselor și descurajarea investigațiilor de interes public. Raportul menționează cereri de daune morale disproporționate, dar și încercări de dizolvare a unor asociații sub pretexte birocratice. Această formă de hărțuire judiciară este dublată de o retorică oficială ostilă, în care lideri politici folosesc tribuna publică pentru a discredita vocile care semnalează nereguli sau cazuri de corupție.

Provocările spațiului digital și drepturile fundamentale

În sfera digitală, aplicarea Regulamentului european privind serviciile digitale (DSA) a fost marcată de o lipsă de transparență din partea autorităților naționale, precum CNA, care au fost acuzate de utilizarea luptei împotriva dezinformării ca pretext pentru măsuri disproporționate de eliminare a conținutului online. Raportul subliniază că algoritmiile platformelor sociale au continuat să promoveze mesaje polarizante, ignorând legislația națională privind liniștea electorală. De asemenea, se constată o carență de expertiză în rândul funcționarilor publici în ceea ce privește impactul Inteligenței Artificiale asupra drepturilor omului, existând riscul ca digitalizarea să fie implementată fără mecanisme adecvate de protecție a datelor personale și a vieții private.

Justiție și stat de drept

Sistemul de justiție a fost marcat, în 2025, de o rezistență acerbă la reformă și de tensiuni legate de independența magistraților în raport cu celelalte puteri ale statului. Un punct central l-a reprezentat reforma pensiilor speciale, adoptată în cele din urmă, sub presiunea publicului și sub amenințarea pierderii a 231 de milioane de euro din PNRR. A fost un proces marcat de amânări la Curtea Constituțională, de blocarea activității instanțelor de către magistrați și de atingerea unui grad înalt de ostilitate în executiv și justiție.

A fost și anul numirilor controversate în justiție. Raportul evidențiază deficiențe de transparență în procesul de numire a conducătorilor marilor instituții judiciare, precum numirea Liei Savonea la șefia ICCJ într-o procedură fără competiție reală, sau nominalizări controversate la CCR. Totodată, tendința de limitare a integrității prin secretizarea declarațiilor de avere ale magistraților și asistenților judiciari reprezintă un regres în monitorizarea eticii în sistemul judiciar. Încrederea publică în justiție a ajuns la cotele cele mai scăzute după ce documentarul Recorder „Justiția capturată” a readus în discuție teme precum durata excesivă a proceselor care duc la prescripția faptelor și suspiciunile privind nerespectarea alocării aleatorii a dosarelor între completele de judecată de la instanțe cheie.

Dreptul la mediu și participarea publică

Sectorul protecției mediului a suferit regrese semnificative prin marginalizarea organizațiilor de profil în procesele

de consultare publică. Noul Cod Silvic a fost criticat pentru prevederi care facilitează reducerea suprafețelor împădurite, în timp ce mari proiecte de infrastructură sau exploatare au fost promovate cu ignorarea studiilor de impact asupra biodiversității. Organizațiile de mediu, precum Greenpeace, au fost nevoite să apeleze la instanțele internaționale din cauza cheltuielilor de judecată exorbitante impuse la nivel național, folosite ca barieră în calea justiției climatice. Totuși, raportul notează și succese punctuale, cum ar fi anularea în instanță a derogărilor pentru pesticide neonicotinoide și deblocarea fondurilor pentru comunitățile de energie, elemente care oferă o perspectivă de reziliență în acest domeniu.

Progrese și elemente de optimism

În ciuda contextului general dificil, procesul de aderare la OECD și angajamentele din PNRR au forțat adoptarea unor legi necesare, cum sunt cele privind activitatea de lobby și managementul eticii în administrația publică. Deși implementarea acestora este îngreunată de lipsa unor platforme tehnice funcționale sau a normelor metodologice, ele reprezintă pași spre o abordare modernă. Progresele înregistrate în legislația privind combaterea violenței de gen și a hărțuirii la locul de muncă indică o aliniere formală la valorile democratice, succesul acestor măsuri depinzând însă de voința politică de a le aplica în mod real, dincolo de simpla bifare a unor obiective tehnice.

1. ALEGERILE CARE N-AU FOST

La finalul anului 2024, democrația și statul de drept din România au suferit cel mai dureros moment de după Revoluția anti-comunistă din 1989: anularea alegerilor prezidențiale. A fost un șoc pentru întreaga societate, precum și pentru partenerii internaționali ai României. La mai bine de un an de la acel moment, nu știm exact ce s-a întâmplat, nu există niciun raport public, nu înțelegem cum am ajuns acolo.

Această secțiune a raportului Starea Democrației ar fi trebuit să descrie lucrurile pe care le facem pentru a evita pe viitor un incident similar. În lipsa unor astfel de măsuri, putem doar să propunem un scurt inventar a ceea ce nu s-a întâmplat.

Serviciile de informații rămân minunate

Anularea alegerilor a fost un eșec catastrofal al structurilor însărcinate cu protejarea securității naționale a României. Așa cum rezultă din decizia Curții Constituționale privind anularea alegerilor, au fost luate în calcul aspecte care țin, pe de o parte, de manipularea regulilor electorale de către unii actori politici și, pe de altă parte, acțiunile unor actori statali externi ce pot fi considerate parte a unui război hibrid. Însuși Consiliul Suprem de Apărare a Țării a spus că „au existat atacuri cibernetice cu scopul

de a influența corectitudinea procesului electoral” și că „România [...] a devenit o prioritate pentru acțiunile ostile ale unor actori statali și non-statali, în special Federația Rusă”.

Cu mai bine de un an înainte de alegeri, pe data de 30 martie 2023, dl. general Anton Rog, director al Centrului Național Cyberint, într-un podcast public, afirma că SRI este perfect pregătit pentru un eveniment precum cel de la alegerile anulate. Dl. Rog a spus explicit că SRI va respinge în timp real orice atacuri, de orice fel, împotriva sistemului electoral. Mai mult, a susținut că există mecanisme care să oprească în termen extrem de scurt („15 minute”) orice fel de dezinformare ar afecta procesul electoral.

Când aceste amenințări s-au concretizat, ceea ce a dus ulterior la alegerile anulate, SRI nu a făcut nimic. Practic, Serviciile de informații din România au fost complet depășite de amenințarea la adresa democrației. Nu au fost capabile de reacție, cu atât mai puțin de prevenție.

La un an distanță, nici măcar nu au fost capabile să explice exact ce s-a întâmplat sau să dea informația altor autorități publice care să prezinte aceste fapte. Am aflat despre riscurile de securitate la adresa României de la serviciile de informații din Franța și Italia, în rapoarte și avertizări publice. Au adăugat piese la puzzlele investigații jurnalistice sau rapoarte ale think-tank-urilor din societatea civilă. Am scris și noi anul trecut. Nu am aflat nimic de la serviciile românești. Inutil de adăugat, domnul generălește în aceeași poziție, coordonând aceeași instituție.

Mai mult, la un an de la alegerile anulate, niciuna dintre instituțiile responsabile cu supervizarea civilă a serviciilor de informații, Parlamentul sau Consiliul Suprem de Apărare a Țării, nu și-au îndeplinit rolul de a analiza ce s-a întâmplat și de a informa cetățenii cu privire la măsurile luate pentru a identifica problemele și a preveni repetarea incidentului, dar și pentru a identifica persoanele responsabile de acest eșec uriaș de apărare a țării.

Întrebat periodic de către jurnaliști când vom avea un raport despre ce s-a întâmplat, președintele Nicușor Dan răspunde invariabil că „în curând”. Uneori, avansează date, cum ar fi „la finalul lunii ianuarie”, sau „în două-trei luni”, pe care nu le respectă niciodată.

Niciuna dintre aceste vulnerabilități structurale nu este prezentată în proiectul Strategiei Naționale de Apărare, publicat de Președinte și aprobat de Parlament în noiembrie 2025, la un an de la anularea alegerilor. Deși documentul enumeră o listă lungă de slăbiciuni ale altor componente ale administrației publice, nicăieri nu vorbește despre situația serviciilor de informații. Cumva, Strategia lasă de înțeles că totul e minunat cu serviciile de informații, nu există nicio vulnerabilitate cu aceste structuri ale statului. Realitatea recentă contrazice strident această ipoteză. Și nu e prima dată.

Finanțarea politică rămâne opacă

Al doilea motiv important menționat de Curtea Constituțională, în motivarea anulării alegerilor, se referă la neregulile privind

finanțarea campaniei electorale. Pe scurt, candidatul Călin Georgescu ar fi avut o campanie puternică, vizibilă, în mediul online, dar a declarat zero venituri și zero cheltuieli.

Trebuie spus că problema a fost inițial sesizată de către observatorii independenți din coaliția Vot Corect, coordonată de Expert Forum. Conform procedurilor Autorității Electorale Permanente (AEP), totul părea în regulă. De altfel, în februarie 2025, fostul președinte al AEP, dl. Toni Greblă spunea că nu înțelege de ce a fost revocat din funcție, pentru că nu are nimic să își reproșeze. Aparent, totul ar fi mers perfect, cu excepția micului detaliu că alegerile prezidențiale au fost anulate.

Declarațiile dlui. Greblă, citate mai sus, ne arată cumva esența birocratică a problemei: „*Eu am primit documente că a cheltuit zero lei, că au obținut venituri de zero lei. În această situație, ce verificare vreți să facă Autoritatea Electorală Permanentă?*”. Teoretic, controlul finanțării campaniei ar urma să se facă ceva mai târziu, când are timp Autoritatea, și s-ar baza, în principal, pe hârtiile transmise de candidați.

În general, controlul finanțării politice rămâne o formă fără fond, în timp ce subvențiile acordate formațiunilor politice rămân la niveluri ridicate. În 2025, partidele politice au primit subvenții totale de 284 de milioane de lei. Este mai puțin decât vârful atins în anul electoral 2024 (382 de milioane), dar tot rămâne o cheltuială importantă a statului. Separat, organizațiile minorităților naționale (care și ele joacă un rol politic important), au primit subvenții de 267 de milioane lei. Pentru

anul 2026, bugetul de stat include subvenții la un nivel similar: partide politice 209 milioane, respectiv minorități naționale 267 milioane lei. Suplimentar, competitorii politici care obțin cel puțin 3% din voturi în alegeri au dreptul să deconteze cheltuielile de campanie, până la un plafon de aproximativ 45 de milioane de lei pentru competitor și campanie electorală (cu variații în funcție de tipul de alegeri).

Nu știm pe ce anume cheltuie formațiunile politice banii din subvenții, în afară de repartizarea pe câteva capitole generale. Spre exemplu, în cazul partidelor politice, peste jumătate din aceste fonduri sunt alocate pe linia bugetară „*presă și propagandă*”. Cu peste 200 de milioane de lei cheltuiți, partidele politice devin cel mai important client de publicitate pe nișa de social și politic. Așa cum am arătat în edițiile precedente ale raportului Starea Democrației, există suspiciuni puternice că aceste sume influențează direct conținutul editorial al principalelor televiziuni și site-uri de știri, denaturând grav competiția politică.

Și în anul 2025, ca și în anii precedenți, organizațiile membre ale Coaliției ONG-uri pentru Cetățean au semnalat lipsa de transparență a finanțării politice în România. Rapoartele publicate de Consiliul Europei, Comisia Europeană și Oficiul pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului al OSCE au arătat că aceste valori ridicate distorsionează viața politică și afectează independența presei, a subliniat Coaliția. Tema a fost preluată și în Raportul privind Statul de Drept al Comisiei Europene, fără însă a primi un răspuns din partea autorităților

române. Un proiect de lege privind finanțarea partidelor, care ar putea să aducă puțin lumină, fără a fi revoluționar, rămâne blocat în Camera Deputaților din anul 2023. Partidele refuză pur și simplu să îl pună pe agendă.

Autoritatea Electorală Permanentă rămâne ineficientă

Am spus mai sus că în februarie 2025, Parlamentul l-a revocat pe președintele AEP, dl. Toni Greblă. Trecuseră deja trei luni de la anularea alegerilor, iar decizia a venit doar ca urmare a presiunii publice, inclusiv solicitățile Coaliției ONG-uri pentru Cetățean.

În ciuda cererilor venite din partea societății civile, Parlamentul nu a nominalizat imediat o nouă conducere a Autorității. Politicienii au preferat un interimat al unuia dintre vicepreședinți, ignorând faptul că întreaga echipă de conducere se face responsabilă de eșecul alegerilor. Acest lucru a făcut ca alegerile prezidențiale reluate, din mai 2025, să fie organizate de vechea echipă AEP, fără schimbări reale.

Perioada de interimat a continuat mult după alegeri, pe fondul neînțelegerii între partidele din coaliția de guvernare cu privire la alocarea demnităților publice. Acest lucru este în sine o problemă. O poziție ca cea de președinte al instituției ce organizează alegerile cere imperativ o combinație de neutralitate și înalt profesionalism. Acesta a fost și subiectul apelului societății civile, în noiembrie 2025, care a solicitat Parlamentului să aleagă responsabil viitorul președinte al Autorității Electorale Permanente.

Din nefericire, trocul politic a funcționat ca de obicei. Parlamentul l-a numit în funcția de președinte AEP pe dl. Adrian Țuțuianu, în urma unui simulacru de concurs, cu un singur candidat. Legea spune că Președintele și vicepreședinții Autorității Electorale Permanente nu pot fi membri ai unui partid politic. Dl. Țuțuianu, cu un trecut de 30 de ani în PSD (președinte de Consiliu Județean, parlamentar, ministru, secretar de stat), și-a dat demisia din partid cu câteva zile înainte de a participa la concurs și a devenit rapid independent.

Precedentele două mandate în funcția de președinte AEP au fost ocupate tot de doi politicieni care au devenit independenți peste noapte. Dl. Mitulețu-Buică a plecat cu dovadă de plagiator (confirmată în justiție), decizii ale instanțelor împotriva concedierilor abuzive și dosare la DNA, nu înainte de a distruge profesionalismul (cât era) instituției, pe care a umplut-o cu acoliții săi din filiala Dolj a PSD. Apoi a venit dl. Greblă, sub a cărui înțeleaptă cărmuire am ajuns la catastrofalul rezultat al anulării alegerilor prezidențiale din decembrie 2024. Nu au contat pentru politicieni semnalele că dl. Greblă avea un trecut și un anturaj nepotrivite pentru această funcție care cere un înalt nivel de integritate. Probabil că nu surprinde pe nimeni că, ulterior demisiei, dl. Greblă apare într-un volum despre alegerile anulate alături de un grup de propagandiști „suveraniști”, susținându-l indirect pe dl. Călin Georgescu.

Cu obstinație, cei doi conducători amintiți ai instituției au refuzat transparența, atât în ce privește organizarea alegerilor, cât și cu referire la controlul finanțării partidelor politice. Sub

conducerea lor, instituția a mimat orice încercare de a aduce la lumină, în timp real, ce fac partidele cu banii publici. Atât raportările partidelor cât și rapoartele de control sunt bine ascunse, și AEP refuză să le facă publice. Cu aceste exemple în minte, așteptările de la mandatul dlui. Țuțuianu sunt scăzute.

Oprirea campaniei ilegale pe rețele de socializare rămâne un mister

Cel de-al treilea argument major al Curții Constituționale, pentru anularea alegerilor, a fost legat de modul în care candidatul Călin Georgescu a exploatat mecanismele rețelelor de socializare, și în special TikTok, pentru a manipula alegătorii. Trebuie să recunoaștem că, pe acest subiect, statul român măcar a încercat să facă ceva. A introdus unele reglementări noi pentru alegerile prezidențiale din mai 2025, adoptate tot prin procedură de urgență, care au condus la probleme de altă natură (vezi capitolul 5) și a discutat aranjamente instituționale care să prevină fapte similare, care în realitate au funcționat limitat. În același timp, sunt în procedură trei dosare penale pentru presupusele fapte ale celor implicați. Despre acestea din urmă, nu putem să spunem mai mult decât că așteptăm rezultatele anchetei. În ce privește acțiunile administrative, le vom analiza în detaliu în secțiunile următoare ale raportului. Spoiler: nu vă așteptați la minuni.

Normalizarea violenței în politică: de la agresivitate verbală la dezumanizarea adversarului

În ultimii ani, creșterea agresivității în spațiul public și politic din România a devenit o preocupare majoră, manifestându-se printr-o trecere de la dezbaterile de idei la atacuri la persoană, jigniri sistematice și utilizarea unor platforme media pentru a amplifica discursul de ură. Nu face excepție nici anul 2025. Agresivitatea în mediul politic și mediatic din România a atins cote alarmante, marcată de o radicalizare severă a discursului online și la televiziunile (numite) de știri.

Consiliul Național al Audiovizualului (CNA) a aplicat în 2025 și începutul lui 2026 sancțiuni drastice pentru limbaj injurios și instigare la ură, în special la adresa unor figuri politice locale. Țintele principale au fost premierul Ilie Bolojan, partidul USR și voci independente din mass-media și societatea civilă.

Postul România TV a primit amenzi cumulate de peste 75.000 de lei pentru emisiuni din luna decembrie 2025. Cele mai multe fapte sancționate de CNA au fost formule extrem de agresive la adresa premierului și a partidului USR. În studioul aceluiași post de televiziune, invitatul Dumitru Pelican a avut un derapaj extrem de grav la adresa partidului USR, despre membrii cărui a spus că ar trebui să se împuște. Lipsa de reacție a moderatorului a fost sancționată cu amendă de CNA. Protestele pașnice din decembrie 2025, împotriva abuzurilor din justiție, au fost prezentate de același post drept operațiune paramilitară ce ar trebui oprită cu orice mijloace. Prezent adesea în studioul televiziunii, politicianul

Victor Ponta are numeroase derapaje împotriva adversarilor politici, în principal partidul USR, mergând până la a compara acest partid cu „un cancer ce trebuie extirpat”.

Postul de televiziune Realitatea Plus a fost de asemenea sancționat repetat pentru discursul moderatoarei Anca Alexandrescu, care a folosit termeni precum „slugi”, „trădători” și a cerut public „cătușe” pentru adversarii politici, fără a oferi probe sau drept la replică. Moderatoarea a numit USR „o sectă care a acaparat România” (Anca Alexandrescu și-a întrerupt pentru o scurtă durată cariera de moderatoare TV, pentru a deveni candidată independentă la Primăria Capitalei, la alegerile din decembrie 2025, fiind susținută de AUR).

Sancțiunile CNA sunt doar vârful icebergului. Discursul dezumanizant la adresa USR (și parțial a premierului Bolojan) este tot mai răspândit. „Sunt niște antihriști”, „hiene care mușcă din oameni”, spune același Victor Ponta. „Gunoaie umane”, „secături mizerabile”, cataloghează politicianul Crin Antonescu. „Eroare inexplicabilă a geneticii”, „răni purulente”, declamă jurnalistul Patrick André de Hillerin, într-un comentariu pe Facebook, însoțit de un video scurt, realizat cu AI, în care sigla partidului se transformă în șerpi satanici. „Larve”, „scursuri”, „neoameni”, perorează influencera Dana Budeanu sub privirea aprobatoare a moderatorului Victor Ciutacu. „Lepra”, „cancer”, „sectă”, reia tot discursul fosta candidată la Primărie, Anca Alexandrescu, într-o postare pe Facebook cu sute de distribuiri și comentarii care confirmă și cer judecare, condamnare, eliminare, extirpare... pentru un partid politic.

Această creștere a agresivității are efecte directe asupra sănătății democrației. Pe termen lung, contribuie la erodarea încrederii în instituțiile democratice, pentru că cetățenii percep politica drept un „*circ*”, ceea ce duce la absentism. Încă mai grave sunt consecințele imediate.

Dezumanizarea adversarului este o tactică clasică a mișcărilor de tip fascist. Prin folosirea etichetelor peiorative, adversarul nu mai este un partener de dialog, ci un „*dușman*” care trebuie eliminat. Adversarii nu mai sunt parteneri de dialog, ci „*dușmani*” care primesc etichete menite să îi scoată în afara comunității morale: „*anti-creștini*”, „*vânduți străinătății*”, „*sorosști*” etc.

Pasul următor este normalizarea violenței. Limbajul agresiv de la televizor și de pe rețele sociale se traduce adesea în agresivitate în viața reală, în special în mediul online. Secțiunile de comentarii devin câmpuri de luptă unde amenințările cu moartea sunt frecvente. Cetățenii moderați sau experții se autocenzurează și evită să se mai implice în viața publică de teama de a nu deveni țintele unor campanii de denigrare.

Regăsim în agresivitatea politică și violența de gen, într-o țară care în care cazurile de femucid au ajuns o problemă sistemică. Femeile din politică sunt țintele preferate ale unor atacuri care vizează aspectul fizic, viața personală sau originea. Clotilde Armand, fost primar al Sectorului 1, a fost ținta unor campanii de denigrare marcate de xenofobie și jigniri grosolane. Maia Sandu, deși este președinta Republicii Moldova, este frecvent

atacată în spațiul mediatic românesc de voci „*suveraniste*” prin termeni misogini și degradanți. Ministrele din partea USR, Diana Buzoianu și Oana Țoiu, au devenit și ele ținte permanente ale campaniilor mediatică (adesea sancționate de CNA), în aceiași termeni grobieni.

Agresivitatea și violența verbală au devenit limbajul sistematic al AUR și al partidelor „*suveraniste*”. Politicienii acestora, inclusiv liderii cei mai vizibili, au introdus un nou standard de agresivitate, bazat pe confruntare fizică și live-uri pe rețelele sociale menite să umilească interlocutorul. Agresivitatea lor este deseori fizică, cu năvăliri în birouri sau întreruperea conferințelor de presă. Sunt folosite frecvent apelative precum „*hoți*”, „*criminali*” sau „*trădători de neam*” la adresa întregii clase politice. În special, sunt reluate toate invectivele și amenințările la adresa USR, într-o uriașă cameră de ecou politică.

Această evoluție ascendentă a spiralei violenței nu este o noutate în istorie. Este traseul urmat de regimurile fasciste din perioada interbelică. Istoria ne învață că, în absența unor măsuri concrete care să limiteze fenomenul, de la linșajul verbal la cel fizic este doar un pas. România a trecut deja prin perioade în care violența verbală și fizică au fost considerate instrumente legitime. Ar trebui să avem înțelepciunea să nu ne întoarcem acolo.

2. ACCESUL LA INFORMAȚII DE INTERES PUBLIC ȘI TRANSPARENȚA DECIZIONALĂ

Cadrul legal care reglementează accesul la informații de interes public și transparența decizională nu a evoluat pe parcursul lui 2025. Acest lucru este mai degrabă o veste proastă, pentru că legislația în vigoare permite instituțiilor publice să evite transparența, atunci când doresc. Și în anul 2025 am consemnat mai multe situații de abuzuri și rea-credință.

2.1. ÎNCERCĂRI DE A LIMITA ACCESUL LA INFORMAȚII DE INTERES PUBLIC

Noi proiecte legislative nocive

Pe agenda Parlamentului există mai multe proiecte de lege pentru modificarea Legii 544/2001 privind liberul acces la informații de interes public. Unul dintre ele, PL-x nr. 529/2020, inițiat de parlamentari PSD și USR, ar rezolva o parte dintre

problemele legii în vigoare: clarificări cu privire la solicitări făcute prin mijloace electronice, anonimizarea datelor cu caracter personal, registrul comunicărilor, sancțiuni pentru nerespectarea legii. Din motive neclare, proiectul este blocat la Comitetul Liderilor din Camera Deputaților, din noiembrie 2022, după ce de trei ori a ajuns pe agenda plenului Camerei Deputaților.

Alte câteva proiecte propun îmbunătățiri minore, însă am avut și două inițiative legislative pe care autorii acestui raport le consideră periculoase.

Una dintre ele, dacă ar fi adoptată, ar introduce o categorie de „informații cu regim special”, la libera decizie a conducătorilor instituțiilor publice, pe criterii vagi. Acestea ar fi exceptate de la comunicare. Dincolo de conținutul propriu-zis al proiectului de lege, Expunerea de motive trădează dispreț profund față de cetățeni și nesocotește caracterul fundamental al dreptului la informare. Astfel, inițiatorii, parlamentari PNL, afirmă că este nevoie de intervenția legislativă pentru a proteja instituțiile publice de cetățeni care, cu rea-credință, ar folosi instrumentul accesului la informații de interes public pentru a șicana instituțiile sau pentru a utiliza informațiile primite în interes personal. În mod cinic, inițiatorii consideră că aceste informații aparțin instituțiilor, pentru că au fost obținute prin munca salariaților. După ce societatea civilă a atras atenția asupra problemelor pe care le are propunerea legislativă, bună parte dintre inițiatori și-au retras semnătura. În luna martie 2026, proiectul a fost respins de Senat și transmis Camerei Deputaților pentru dezbateri.

Cea de-a doua propunere legislativă, care dacă va fi adoptată poate genera abuzuri majore, se află în dezbatere parlamentară și a primit aviz pozitiv de la Guvernul României. Aceasta presupune atât modificarea Legii 544/2001, cât și a Legii nr.61/1991 pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice și introduce o serie de sancțiuni și limitări pentru cetățenii care s-ar comporta agresiv sau necivilizat în relația cu instituțiile publice, inclusiv respingerea cererilor de acces la informații. Mai multe detalii despre proiectul de lege, puteți citi în comunicatul APADOR-CH.

Codul de procedură administrativă

Între timp, proiectul Codului de procedură administrativă – inițiat de Guvern în 2023, se află în fază de avizare interministerială. Acesta ar urma să preia, printre altele, reglementările ce privesc accesul la informații de interes public, transparența decizională și activitatea de petiționare. Una dintre cele mai importante și controversate modificări pe care le aduce Proiectul de Cod este includerea organizațiilor neguvernamentale (denumite ambiguu organizații care acționează în interes public) între entitățile cărora li se aplică legea, cu obligații **identice** cu instituțiile statului. Proiectul a fost publicat în dezbatere publică conform legii, însă ca după mai toate dezbaterile similare, guvernul a preluat numai aspecte marginale din recomandările făcute de organizațiile guvernamentale. Formalismul dezbaterilor este indicat și de faptul că modalitatea de contact indicată de SGG în anunțul dezbaterii publice a fost faxul.

Deși proiectul este în fază finală, urmând să intre în dezbateră parlamentului, în februarie 2026, un senator POT și-a însușit și adaptat una dintre formele mai vechi ale Codului și a depus-o ca inițiativă legislativă proprie la Senat. Mai multe despre absurdul acestei situații, puteți citi în acest articol.

Încercări de a controla accesul la informații de interes public

Dincolo de cadrul legal, e vizibil interesul administrației de a controla accesul la informații de interes public. Un exemplu este practica pe care a dorit să o instituie Ministrul Energiei, Bogdan Ivan. Conform unei scrisori publicate de Hotnews, acesta a solicitat Companiilor și Societăților aflate în administrarea sau subordinea Ministerului să transmită în prealabil spre validare informațiile pe care urmează să fie transmise către presă, instituții europene sau cetățeni.

Comunicările pe care Ministerul dorește să le controleze se referă la:

- proiecte de investiții majore, inclusiv cele finanțate din fonduri europene sau prin PNRR;
- aspecte legate de securitatea energetică națională și situații de urgență;
- informări cu potențial impact semnificativ în spațiul public;
- parteneriate strategice internaționale, precum

memorandumuri, acorduri de colaborare sau alte înțelegeri cu impact geostrategic în domeniul energiei.

Legea 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public nu prevede ca răspunsurile la solicitări de informații să fie validate de o autoritate superioară. Conform Legii, la nivelul fiecărei instituții care intră sub incidența legii, inclusiv companii sau societăți administrate sau aflate în subordinea statului trebuie să existe o persoană sau un departament responsabil cu implementarea legii. Mai departe, solicitarea Ministrului contravine și Legii 187/2013 privind guvernarea corporativă, ce interzice intervenția în administrarea curentă a companiilor de stat.

Într-o situație similară cu cea a ministrului energiei, s-a regăsit ministrul Educației Daniel David, care a cenzurat un răspuns formulat de Institutul de Științe ale Educației la o solicitare de informații trimisă de publicația Edupedu.ro. Situația a fost expusă în iulie 2025 de Edupedu, care a primit pe surse și răspunsul necenzurat al Institutului de Științe ale Educației. Edupedu a semnalat că răspunsul reformulat de ministrul David modifica flagrant textul inițial al Institutului. Ministrul David și-a justificat intervenția prin faptul că Institutul se află în subordinea Ministerului Educației. Situația a fost dur criticată, iar ministrul a fost acuzat de cenzură, deoarece un decident politic (ministrul) a intervenit în răspunsul tehnic formulat de experții din domeniul educației, privând publicul de accesul la informație independentă, nemanipulată politic.

O situație similară a fost semnalată la Primăria Municipiului București. La scurt timp după ce a devenit primar, Ciprian Ciucu a emis o notă de serviciu prin care încearcă să controleze strict informațiile care sunt oferite consilierilor generali de către funcționarii din instituție, inclusiv atunci când este vorba de informații de interes public.

În general, accesul la informații la nivelul primăriilor este deficitar. Aproape 10% dintre municipalitățile cărora jurnaliștii de la platforma Dela0 le-au solicitat, la sfârșitul anului 2025, informații în baza legii privind accesul la informațiile de interes public, nu au răspuns. Printre aceste 10% s-au numărat centre urbane mari cum ar fi Bucureștiul și majoritatea sectoarelor capitalei. Pe de altă parte, multe dintre municipalitățile care au răspuns, nu au furnizat informații complete, au oferit documente scanate imposibil de căutat și, în câteva cazuri, au răspuns cu documente scrise de mână.

2.2 TRANSPARENȚĂ DECIZIONALĂ: ATUNCI CÂND URGENȚA DEVINE REGULA, ȘI NU EXCEPȚIA

În anul 2025, Guvernul a adoptat 116 ordonanțe (93 de urgență și 23 simple). Între acestea, multe sunt așa-numite ordonanțe „trenuleț”, adică includ mai multe subiecte într-un singur act normativ. În acest timp, Parlamentul a adoptat 248 de legi, dintre care cam o treime sunt pentru aprobarea unor ordonanțe

ale Guvernului și altă treime pentru subiecte marginale, fără impact major. În a doua parte a anului trecut, Guvernul și-a angajat răspunderea pe trei pachete de legi cu mare impact, referitoare la cadrul fiscal și instituțional.

Cele două procedee – ordonanța și angajarea răspunderii – sunt forme extraordinare de legiferare. Ele sunt prevăzute de Constituție pentru cazuri excepționale, în care trebuie reglementat rapid, fără a trece prin procedurile parlamentare obișnuite. După cum se vede, în România urgența a devenit regula, și nu excepția. Problemele de mare importanță, cu impact, sunt reglementate pe căi excepționale. Guvernul uzurpă astfel autoritatea Parlamentului de putere legislativă.

Situația nu este specifică acestui Guvern, ci se repetă anual, indiferent cine este la putere. În ultimii cinci ani, între jumătate și două treimi din legile din România au fost adoptate prin ordonanțe. Guvernele se bucură de avantajul traseului mai rapid și fără să își mai bată capul cu procedurile parlamentare.

O parte importantă a problemei este însă chiar în Parlament. La 1 ianuarie 2025, la începerea noului mandat, parlamentarii au găsit în sertarele Comisiilor permanente, nu mai puțin de 2.415 proiecte de lege, în diverse faze ale procedurii parlamentare. Dintre acestea 510 erau inițiate de Guvern, iar celelalte de parlamentari. Cele mai vechi sunt din anul 2000, adică de nu mai puțin de 26 de ani. Este un balast legislativ uriaș care complică procesul de legiferare. Guvernul se teme, pe bună dreptate, că dacă depune un proiect de lege astăzi, nu se știe când și cum se

va termina procedura legislativă. Așa că preferă să reglementeze prin ordonanțe.

Doar că excesul de ordonanțe vine cu mari deficiențe. De prea multe ori iese prost. Ordonanța de urgență nu ocolește doar procedura parlamentară, ci și demersurile de pregătire a actului normativ. Ministerele sar peste studiile de impact, nu mai fac dezbatere publică (sau o fac doar ca să o bifeze). Textul e scris și el pe repede înainte. Apoi grăbesc avizarea inter-instituțională, sub același pretext, al urgenței. Așa scapă din vedere erori de tot felul, de la logica textului la ignorarea efectelor secundare. Un exemplu recent este noul cadru fiscal, pe care și-a angajat răspunderea Guvernul, care a dus la impozite mărite și pentru categorii vulnerabile, cum sunt persoanele cu dizabilități. A fost nevoie de încă o ordonanță de urgență care să corecteze eroarea. Autoritățile locale au fost nevoite mai întâi să calculeze impozitele după noua regulă, iar apoi să re-calculeze. Totul generează costuri suplimentare. Iar la mijloc sunt prinși cetățenii, persoane cu dizabilități, care nu știu încă în ce mod vor plăti sau cum își vor recupera banii dacă au plătit deja.

Sunt ignorate interese legitime în procesul de legiferare și poate să apară corupția. Legile întotdeauna afectează anumiți actori economici și sociali, uneori pozitiv, alteori negativ. Procesul laborios de legiferare este intenționat gândit astfel încât să permită tuturor celor ce ar putea fi afectați să își spună opinia, să încerce să negocieze. Atunci când Guvernul scurtează sau sare cu totul peste etape, cei care nu au conexiuni directe cu ministerul inițiator nu pot să își apere interesele.

De exemplu, la finalul anului 2025, Guvernul și-a anunțat intenția de a reglementa importul de forță de muncă. În locul unei legi, a preferat o ordonanță de urgență. Nu au existat analize și studii de impact, și, în prima etapă, au fost ascultați doar cei din sistemul Ministerului de Interne. Deloc surprinzător, prima versiune de reglementare avea un potențial ridicat să conducă la un oligopol pe piața de intermediere, exact în avantajul firmelor apropiate de foști polițiști de imigrări. În urma presiunilor publice, a urmat o dezbateră, și unele aspecte au fost corectate. În continuare, nu este aproape deloc inclusă perspectiva drepturilor omului, pentru că cei ce o reprezintă nu au o forță suficientă. Dar ar fi putut să fie ascultați în Parlament, dacă Guvernul nu ar fi apelat la procedura de urgență.

Nu în ultimul rând, legiferarea prin ordonanțe nu este, în fapt, supusă controlului de constituționalitate. În principiu, este neconstituțional să legiferezi prin OUG inventând o urgență. Sunt câteva decizii ale Curții Constituționale care au respins ordonanțe tocmai pentru că inițiatorul nu a demonstrat o urgență. Majoritatea ordonanțelor însă nu ajung să fie discutate de CCR. Spre deosebire de proiectele de lege, doar Avocatul Poporului poate sesiza Curtea Constituțională în cazul ordonanțelor. Nu opoziția, nu alte instituții. De asemenea, în cazul controlului a priori, adică înainte de promulgarea legii, procedura este una expeditivă, pentru a nu întârzia procesul legislativ. În toate celelalte cazuri, inclusiv sesizările Avocatului Poporului, termenele sunt mult mai permissive. Avocatul Poporului ezită să atace ordonanțe de urgență, și o face rar. Iar atunci când se întâmplă, durează foarte mult.

Problema proastei reglementări, cu accent pe excesul de legiferare „la urgență”, este și ea semnalată, anual, în Raportul privind Statul de Drept al Comisiei Europene. Nici Guvernul, nici Parlamentul nu încearcă să găsească soluții.

2.3. MAI PUȚINĂ TRANSPARENȚĂ CU PRIVIRE LA DECLARAȚIILE DE AVERE

În mai 2025, Curtea Constituțională a României a declarat neconstituționale prevederile legale care impuneau publicarea online a declarațiilor de avere și interese, precum și declararea veniturilor soților/familiei, motivând că acestea încalcă dreptul la viață privată. Decizia nu vizează declarațiile anterioare, aplicându-se pentru viitor.

Curtea a decis că obligația de a publica declarațiile de avere pe site-urile instituțiilor sau pe portalul ANI este neconstituțională, afectând dreptul la intimitate. Declarațiile de avere vor fi în continuare depuse, dar nu vor mai fi publicate. Incluziunea detaliată a veniturilor soțului/soției și ale copiilor a fost declarată neconstituțională, protejând datele personale ale membrilor familiei. Aceste informații nu vor mai incluse în declarațiile viitoare.

Decizia CCR de restrângere a domeniului de aplicare al declarațiilor de avere este un semn de regres pentru integritatea publică. Efectul imediat este restrângerea accesului publicului,

inclusiv al jurnaliștilor, la informații esențiale pentru evaluarea activității demnitarilor. Agenția Națională de Integritate a arătat că interesul public va fi afectat, dar și că decizia contrazice jurisprudența anterioară. Aceeași opinie a fost exprimată și de organizațiile societății civile, care au solicitat să fie apărută integritatea publică.

Parlamentul are posibilitatea de a corecta legea, în conformitate cu decizia CCR, astfel încât datele cu caracter personal să fie protejate fără a submina funcția sa principală de supraveghere publică. Poate și trebuie să fie găsit un echilibru necesar între protecția datelor și transparență. Chiar dacă inițial toți liderii partidelor politice parlamentare au declarat că vor acționa în acest sens, la aproape un an de la decizia CCR nu există niciun astfel de proiect de lege.

Efectele deciziei CCR vor fi cu adevărat vizibile în luna iunie 2026, atunci când sunt depuse declarațiile anuale de avere și de interese. În absența unei modificări legislative, noile declarații nu vor mai fi publice.

3. LIBERTATEA DE EXPRIMARE. LIBERTATEA MEDIA

3.1 ACTIVIȘTI AGRESAȚI SAU AMENINȚAȚI

Monitorizarea activităților cu impact asupra mediului s-a transformat, în ultimii ani, într-o sursă de risc pentru activiști și organizațiile implicate în protecția mediului.

Președintele Federației Greenfield amenință jurnaliști și agrează cetățeni pe domeniul public

Președintele Federației Greenfield, Cătălin Diaconescu, a fost autorul mai multor acțiuni de intimidare a unor jurnaliști sau cetățeni/activiști civici care au documentat și relatat despre situația drumurilor din Pădurea Băneasa. În capitolul “Protecția mediului: între interesele private și interesele comunităților” prezentăm mai multe detalii despre conflictul de mediu provocat de drumul de acces către Cartierul Greenfield.

Jurnalista Alina Mihai, din redacția G4Media, a relatat la începutul lunii septembrie pe pagina sa de Facebook despre amenințările cu deschiderea unui proces pe care le-a primit din partea lui Cătălin Diaconescu, președintele Federației Greenfield. Jurnalista publicase

mai multe articole despre drumurile din Pădurea Băneasa puse la dispoziția rezidenților Greenfield de către Romsilva.

În același conflict de mediu, în februarie 2026, Cătălin Diaconescu a sechestrat și amenințat un cetățean care filma pe unul din drumurile forestiere din Pădurea Băneasa, adică pe un spațiu public, unde filmatul este permis oricărui cetățean. Diaconescu i-a transmis celui care filma că nu are voie să filmeze pentru că s-ar fi aflat pe un drum privat și l-a amenințat cu bătaia: „Nu ai voie să filmezi, să trimiți la oengști, să ne nenorocești!... Zi, mersi, că nu te calc în picioare”. Președintele Federației Greenfield a mai cerut să i se arate filmarea și a spus că îl va reține la fața locului până la sosirea poliției și că îi va permite să plece doar dacă va șterge filmarea.

Organizație de mediu amenințată cu plângeri penale de operatorul depozitului de deșeuri de la Vidra

Eco Sud S.A., operatorul Centrului de Management Integrat pentru Sortarea, Tratarea Mecano-Biologică și Eliminarea Deșeurilor Vidra (CMID Vidra), situat în localitatea Sintești, județul Ilfov, a transmis în iulie 2025 organizației de mediu Ecopolis o notificare prin care îi solicita, sub amenințarea formulării unor plângeri penale, să înceteze fotografierea, filmarea și publicarea unor imagini și date de monitorizare a emisiilor de gaze provenite de la CMID Vidra.

La 14 iulie 2025, Ecopolis a anunțat pe pagina sa de Facebook că o echipă a organizației s-a deplasat la depozitul de deșeuri

de la Vidra pentru a măsura nivelul emisiilor de metan, acțiune realizată împreună cu reprezentanți ai altor organizații de mediu și ai unor autorități.

Eco Sud a reclamat faptul că reprezentanți ai Ecopolis au fotografiat și filmat un obiectiv privat „fără informare prealabilă și fără acordul societății”, la groapa de gunoi din Vidra, apreciind că acțiunea ar fi generat „consecințe prejudiciabile majore”, prin afectarea dreptului la imagine și a vieții private a companiei. Compania a solicitat, totodată, încetarea monitorizării emisiilor de gaze de la CMID și a difuzării rezultatelor fără acordul operatorului, ștergerea tuturor imaginilor și datelor deja publicate, precum și publicarea unei note de retractare pe conturile de social media ale Ecopolis.

La 17 iulie, Ecopolis a făcut public un răspuns adresat Eco Sud, în care a calificat notificarea drept abuzivă și a descris-o ca pe un demers de tip SLAPP, menit să intimideze și să descurajeze monitorizarea unei activități de interes public. Organizația a subliniat că acțiunile sale vizează un subiect de interes public și că informațiile referitoare la poluare au caracter public, solicitând Eco Sud să înceteze orice acțiuni de „intimidare, hărțuire sau denigrare” a activității sale. Demersul Ecopolis a fost susținut ulterior de alte câteva zeci de organizații.

Până la data redactării prezentului raport, Eco Sud nu a avut nicio reacție publică și nu a inițiat alte demersuri.

“Gura mică” la Primăria Râmnicu Vâlcea

O activistă și co-fondatoare a publicației Zi-ne de Vâlcea a relatat despre prima ei participare la o ședință de Consiliu Local. În decembrie 2025, Loredana Dumitrescu, activistă și co-fondatoare a publicației Zi-ne de Vâlcea, a decis să participe la Ședința Consiliului Local Râmnicu Vâlcea pentru a-și exprima opinia cu privire la Proiectul de Hotărâre a Consiliului Local care presupunea comasarea Teatrului Municipal „Ariel” cu Filarmonica „Ion Dumitrescu”. Era prima ei participare la o ședință de Consiliu Local. Activista a publicat o înregistrare din care reiese că, atunci când a fost adusă în discuție problema unui management defectuos și a lipsei de transparență, Primarul a devenit nepoliticos și agresiv la adresa activistei: „Vă invit afară! Vă rog! Gura mică, gura mică! (...) Nu vii și-mi dai lecții cum să fac administrație.”

3.2 AGRESIUNI ȘI ABUZURI ÎMPOTRIVA JURNALIȘTILOR

Noul guvern, atitudine ostilă față de mass-media

Atitudinea față de accesul la informații a noii Cancelarii, instalate în iulie la conducerea Guvernului, a generat nemulțumiri în rândul mass-media, în special în rândul corespondenților acreditați la Palatul Victoria. Jurnaliștii au criticat cabinetul premierului pentru lipsa de comunicare,

invocând probleme variate: de la restricționarea accesului fotografilor și cameramanilor la ședințele de Guvern, până la transmiterea întârziată sau incompletă a agendei zilnice a premierului și a întâlnirilor acestuia.

Cel mai grav incident s-a produs în noiembrie, când un ofițer de presă i-a bruscat pe mai mulți jurnaliști care încercau să îi adreseze întrebări premierului Ilie Bolojan pe holurile Parlamentului. Cancelaria a declanșat o anchetă, în urma căreia ofițerul de presă a fost sancționat cu reducerea cu 5% a salariului pentru o lună. În același timp, cancelaria a transmis că premierul oferă declarații exclusiv în cadru organizat, reacție care a fost interpretată drept o confirmare a faptului că incidentul care l-a implicat pe ofițerul de presă a fost rezultatul atitudinii ostile a primului ministru față de comunicarea cu mass-media.

Jurnalist agresat și obligat să șteargă o filmare realizată pe spațiul public

Pe 6 februarie 2026, jurnalistul gorjean Narcis Daju, de la publicația online frontul.ro, a fost atacat în timp ce încerca să filmeze un șantier.

Jurnalistul a fost înjurat, amenințat, împins și obligat să șteargă înregistrarea video făcută în timp ce documenta, de pe domeniul public, șantierul unui complex de locuințe sociale construit de o firmă privată în baza unui contract cu primăria Târgu Jiu. Jurnalistul a reușit să filmeze incidentul cu o altă cameră corporală pe care o avea asupra sa și care nu a fost observată

de agresor. Agresorul, Silviu Mototolea, este reprezentantul companiei de construcții, iar în trecut a fost membru cu funcție executivă al PNL.

Daju a depus plângere la Poliția Locală, dar a cerut și instanței locale un ordin de restricție. Pe 11 februarie 2026, Judecătoria Jiu a dispus un ordin de restricție de 2 luni împotriva făptuitorului. Pe numele lui Mototolea s-a deschis un dosar penal pentru amenințare, alterarea datelor informatice și lipsirea de libertate.

Primarul Constanței jignește jurnaliștii locali

La conferința de presă din 25 septembrie 2025, primarul Constanței, Vergil Chițac, a avut un comportament lipsit de respect față de reprezentanții mass-media, caracterizat prin remarci ofensatoare și un ton agresiv.

În cadrul evenimentului, acesta a evitat să răspundă la mai multe întrebări de interes public. La insistențele jurnaliștilor pentru clarificări, a reacționat prin calificative jignitoare și acuzații la adresa presei, pe care a descris-o drept responsabilă pentru o atmosferă „toxică”. O întrebare adresată de o jurnalistă a fost catalogată drept „stupidă”, iar jurnalistul local Emil Tatu a fost numit „haimana” și „obsedat” în contextul unei întrebări privind domiciliul legal al primarului. De asemenea, primarul Chițac i-a spus lui Tatu: „Dacă vreți, mai vin o dată la dvs. în emisiune și vă mai calc o dată în picioare”, declarație care poate fi interpretată ca având un caracter intimidant.

Atacuri la adresa jurnaliștilor inițiate de magistrați

Documentarul Recorder „Justiție capturată” despre problemele sistemului de justiție din România a fost urmat de o campanie agresivă de discreditare a autorilor, adeseori cu elemente instigatoare. Țintele au fost redacția Recorder și jurnaliștii care au realizat materialul, dar nu numai aceștia.

Campania a fost precedată de un atac la adresa jurnaliștilor din partea unor persoane vizate de investigație. Pe 10 decembrie 2025, Liana Arsenie, președinta Curții de Apel București, a criticat difuzarea de către postul de presă public TVR a documentarului de investigație produs de Recorder, susținând că acesta a constituit o „incitare publică împotriva ordinii constituționale”. Arsenie a făcut declarația în timpul unei conferințe de presă organizate ca răspuns la anchetă, descriind documentarul drept „un film foarte artistic cu pretenții de documentar” și sugerând că difuzarea acestuia a reprezentat un „atac politic instituționalizat”. Secția pentru Judecătoria a Consiliului Superior al Magistraturii s-a alăturat, la rândul ei, acestor atacuri.

Mii de persoane (jurnaliști, cetățeni, experți), redacții și organizații s-au solidarizat cu redacția Recorder și au criticat atacurile la adresa jurnaliștilor.

Emilia Șercan, țintă a unei campanii de bullying după dezvăluirile privind plagiatul ministrului justiției

În luna ianuarie 2026, jurnalista Emilia Șercan a publicat o investigație referitoare la plagiatul unui demnitar. De data aceasta a fost vorba de actualul ministru al justiției, Radu Marinescu (PSD), căruia i s-a oferit posibilitatea de a-și expune un punct de vedere înainte de publicarea articolului. Publicarea materialului a fost urmată de o campanie de denigrare a jurnalistei, venită din zona politică și din cea a presei. Principalii vectori ai acestei campanii au fost politicieni PSD, postul de televiziune România TV și o serie de comunicatori publici apropiați PSD (jurnaliști, comentatori, influenceri).

La scurt timp după publicarea investigației de presă legată de plagiatul ministrului justiției, PSD a transmis un comunicat de presă în care și-a exprimat sprijinul pentru acesta și a considerat că acuzația de plagiat reprezintă o „manevră josnică” și un „atac politic”, insinuând că apariția materialului de presă ar avea legătură cu procesul de numire a noilor șefi de parchete. PSD a mai acuzat-o în comunicatul său pe Șercan că ar fi o „impostoare” care și-ar fi plagiat lucrarea de licență.

Aceleași mesaje au fost preluate și amplificate de comunicatorii publici apropiați PSD, transformându-se într-o veritabilă campanie de linșaj la adresa jurnalistei. O avalanșă de insulte, hărțuiri, instigări la ură, inclusiv amenințări explicite cu acte de violență și cu moartea împotriva jurnalistei au fost distribuite în presa mainstream și pe rețelele sociale.

Pe 15 ianuarie 2026, un videoclip extrem de defăimător și violent, care conținea injurii și acuzații false la adresa jurnalistei de investigații Emilia Șercan, a fost postat pe platforma de socializare TikTok. Videoclipul a fost difuzat de Cristian Rizea, fost politician și fost membru al Partidului Social Democrat (PSD), condamnat în 2019 pentru trafic de influență, spălare de bani și infracțiuni conexe și eliberat condiționat din închisoare în iulie 2025. Șercan a sesizat Consiliul Național al Audiovizualului cu privire la videoclipul de pe TikTok și și-a anunțat intenția de a se adresa justiției împotriva lui Rizea pentru defăimare.

Șercan a reamintit că Rizea a fost implicat și în campania de denigrare din 2022 care o viza, în timpul căreia materiale private și dovezi scurse din interiorul Poliției Române au fost făcute publice în încercarea de a o discredita. Eșecul autorităților de a investiga și a-i sancționa pe deplin pe cei responsabili pentru cazul din 2022 a permis reluarea atacurilor și a alimentat un sentiment de impunitate. Jurnalista a mai relatat că procedurile penale legate de campania de denigrare din 2022 – închise în 2023, redeschise în 2024 de instanțele superioare și aflate în prezent sub incidența Parchetului General – nu au înregistrat progrese vizibile în investigații din mai 2025. Ea a adăugat că, în ciuda depunerii mai multor cereri oficiale, i s-a refuzat accesul la acest dosar penal, ceea ce a împiedicat-o să își apere eficient drepturile.

Cazul de bullying care a avut-o ca țintă pe Emilia Șercan în ianuarie 2026 a atras atenția organizațiilor naționale și

internaționale de apărare a drepturilor jurnaliștilor, inclusiv din partea reprezentantului OSCE pentru Libertatea Mass-Media, care a cerut oficialilor români să se abțină de la comportamente care pot antrena ostilitate față de mass-media.

Amenințări, atacuri și acțiuni de discreditare din partea partidelor de extremă dreapta împotriva jurnaliștilor și activiștilor

Seria atacurilor la adresa jurnaliștilor, declanșată după alegerile din 2024 de politicieni și susținători ai formațiunilor de extremă dreaptă, a continuat și în perioada următoare. Liderii partidelor Alianța pentru Unirea Românilor și Partidul Oamenilor Tineri s-au numărat printre principalii autori și instigatori ai acestor derapaje, iar retorica lor a contribuit în mod evident la consolidarea unei atitudini ostile față de presă în rândul simpatizanților lor. Această ostilitate s-a manifestat printr-o gamă largă de comportamente agresive, de la insulte, amenințări, hărțuiri și intimidări în mediul online, până la episoade de agresiune fizică în cadrul unor evenimente publice.

Pe 5 mai 2025, președinta POT, deputata Anamaria Gavrilă, i-a amenințat pe jurnaliștii acreditați în Parlament, care îi adresau întrebări, spunându-le că sunt o specie pe cale de dispariție și că abia așteaptă să îi vadă „gone” [„plecați”, n.n.].

Pe 13 mai 2025, în timpul campaniei pentru alegerile prezidențiale din luna mai, candidatul AUR, George Simion, a înregistrat fără știrea interlocutorilor și a publicat ulterior

o conversație purtată cu reprezentanții Digi24, referitoare la participarea sa la dezbaterile organizată de post între cei doi candidați la funcția de președinte. Imaginile video arată cum Simion manifestă o atitudine arogantă, intimidantă, cu scopul de a-i discredită și umili pe jurnaliștii etichetați de liderul AUR drept „presa sistemului”. Acțiunea a survenit la scurt timp după o postare controversată pe blogul personal, în care candidatul a utilizat formulări agresive și depreciative la adresa publicațiilor G4Media și HotNews.

În timpul campaniei electorale, pe 7 mai 2025, George Simion a lansat amenințări și la adresa a două organizații neguvernamentale – Funky Citizens și Declic – în cadrul unei emisiuni difuzate de postul de știri Realitatea Plus. Acesta a susținut că organizațiile vizate ar face parte dintr-o „agentură care nu mai poate de grija noastră” și a afirmat că „va trebui să dea socoteală”. Declarațiile au generat o reacție amplă de solidaritate în rândul societății civile: peste 100 de organizații și grupuri civice au condamnat public atacurile, apreciind că ele se înscriu într-un val mai larg de presiuni exercitate asupra celor care susțin valorile democratice, pluralismul și diversitatea.

Prim-vicepreședintele AUR, Marius Lulea, a asimilat presa cu o „rețea de crimă organizată” în cadrul unui podcast Hotnews, difuzat pe 15 mai 2025. Politicianul a făcut afirmațiile în timpul campaniei electorale pentru alegerile prezidențiale, referindu-se la presupuse legături dintre o parte a presei și puterea politică: „În momentul în care există o rețea organizată care lucrează împotriva libertății de informare și lucrează pentru a apăra

o clică care a acaparat statul român, acest lucru se numește crimă organizată”.

Toate aceste insinuări, instigări și intimidări venite din partea unor lideri politici au efecte concrete asupra siguranței jurnaliștilor și activiștilor civici:

- Jurnaliștii PressOne, Răzvan Filip și Renata Mogîldea, au fost amenințați cu moartea după publicarea unor investigații despre organizații neonaziste: „*Felipe Răzvan și Renata Mogildea vor fi omorâți. Urmează apoi toată organizația voastră la fel și Don Lothrop împreună cu Mihnea Măruță. Mie nu aveți ce să-mi faceți. Tatăl meu e influențial, am spate, veți muri în mâinile noastre*”. Răzvan Filip mai primise o amenințare cu moartea câteva săptămâni mai devreme când, în timpul documentării pentru material, a luat legătura cu unul din subiecții investigației pentru a-i cere un punct de vedere.
- Hotnews a relatat în luna mai 2025 că redacția a primit amenințări online după ce a fost ținta unor remarci jignitoare și incitante formulate de liderul partidului de extremă dreapta AUR, George Simion.
- Radu Hossu, activist civic cunoscut pentru relațiile și inițiativele sale privitoare la războiul din Ucraina, a depus o plângere la poliție împotriva unei persoane care i-ar fi filat soția și care l-a sfătuit să se sinucidă pentru „binele familiei” lui. Hossu a afirmat într-o postare pe Facebook

că a primit peste 3.000 de amenințări directe sau voalate la adresa sa și a familiei sale, de la începutul războiului în februarie 2022. Soția sa, Flavia Boghiu, fost viceprimar al Brașovului, a fost și ea țintă a amenințărilor. În plus, cei doi au fost în repetate rânduri atacați la canalele de știri România TV și Realitatea TV, unde Radu Hossu a fost numit „terrorist” și „mercenar”, afirmații pentru care posturile au fost sancționate de CNA.

- Ținte ale atacurilor nu au fost doar jurnaliștii și instituțiile de presă, ci și organizațiile neguvernamentale sau activiștii civici. Asociația ACCEPT a relatat că un individ neidentificat a încercat să pătrundă în sediul său pe 6 mai 2025, la orele 5.00 dimineața, lovind interfonul.

Stigmatizarea politică și mediatică a societății civile

La rândul ei, o parte a presei a preluat discursul ostil și stigmatizant al unor actori politici la adresa organizațiilor neguvernamentale, jurnalismului independent și activiștilor civici, contribuind semnificativ la diseminarea și legitimarea acestuia. Principalii vectori ai acestor campanii de stigmatizare au fost televiziunile de știri controlate de persoane cu probleme penale (Realitatea Plus și România TV), dar și diverse publicații online, comentatori și influenceri.

Difuzarea documentarului realizat de Recorder „Justiție capturată” a generat un val de proteste organizate de cetățeni, asociații și inițiative civice, în diferite orașe din țară, pentru a

se solidariza cu magistrații care au semnalat problemele grave din interiorul sistemului de justiție și pentru a cere demisia Liei Savonea, președinta Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Postul de televiziune România TV a prezentat aceste proteste drept o tentativă de lovitură de stat. În transmisiunile realizate de la fața locului, precum și în textele publicate pe burtiere, reporterii și moderatorii postului au difuzat mesaje alarmiste, lipsite de bază factuală, care au avut ca scop discreditarea protestatarilor și amplificarea unui sentiment de panică în rândul publicului. Iată câteva dintre mesajele difuzate de canalul de știri:

„Operațiune de tip paramilitar. Vor să dea o lovitură de stat” / „Vor pleca acum în marș. Vor să dea o lovitură de stat justiției, doamnelor și domnilor. Vor să pună mâna pe justiției în aceste momente pentru că le este frică pentru oamenii lor”.

Pe 16 decembrie 2025, același canal de știri, România TV, a difuzat și un material despre așa-zisa „rețea Soros”, care ar fi „capturat țara” după revoluția din 1989, printr-o „miriadă de ONG-uri”, afirmând că scopul final al aceste rețele ar fi „demantelarea societății românești pentru înglobarea ei în marele proiect de construcție al Noii Ordini Globaliste”. De asemenea, documentarul acredita ideea că oameni proveniți din rândul acestor organizații ar fi „ajuns să ocupe posturi importante în instituțiile cheie ale statului român cu acces la resurse și mai ales la informații de primă mână”.

Pentru abaterile din aceste emisiuni, CNA a sancționat în februarie 2026 postul România TV cu o amendă de 100.000 de lei.

Pe un panou stradal publicitar a fost publicat, la câteva zile după difuzarea documentarului Recorder „*Justiție capturată*”, un mesaj în care se acredita ideea unei presupuse înțelegeri între redacția Recorder și o judecătoare (Raluca Moroșanu) pentru a înscena intervenția acesteia în timpul conferinței de presă organizată de magistrați în replică la difuzarea documentarului, fără a exista vreo dovadă în acest sens. În timpul conferinței de presă menționate, Raluca Moroșan confirmase faptele relatate în cadrul documentarului Recorder, în contrast cu ceilalți colegi magistrați prezenți la conferința de presă. Pe panoul publicitar din București a apărut mesajul:

„Scenă regizată din timpul conferinței Curții de Apel București. Publicația Recorder era înțeleasă cu judecătoarea Raluca Moroșanu și a filmat-o înainte de a întrerupe conferința de presă”.

Conform unui articol publicat de Hotnews.ro, mesajul de pe panou prelua un titlu al unui material publicat de Gândul.info, în care unor imagini difuzate de Recorder de la respectiva conferință de presă li se atribuia semnificația unei înscenări. Gândul.info face parte din grupul de entități media deținute de omul de afaceri Radu Budeanu, alături de Cancan, G4Media, agenția de știri Mediafax. Budeanu a fost condamnat în 2020 la 2 ani de închisoare cu suspendare într-un dosar de corupție, în care

a recunoscut că a intermediat o mită de 5 milioane de dolari (decizia nu este definitivă).

Jurnaliști supravegheați cu mandate DNA

În martie 2025, au fost făcute publice informații privind emiterea și punerea în aplicare, de către DNA Iași, a mai multor mandate de supraveghere tehnică care au vizat jurnaliști, începând cu anul 2018. Dezvăluirile au arătat că, în 2023, jurnalistul Victor Ilie a fost supus unor măsuri de filaj timp de mai multe zile și interceptării comunicațiilor telefonice pe o perioadă de două luni, inclusiv după ce autoritățile au avut certitudinea că acesta are calitatea de jurnalist. De aceste măsuri au fost afectate și jurnalista Luiza Vasiliu, partenera lui Victor Ilie, și redacția Rise Project. Situații similare au vizat și alți jurnaliști, de la publicația 7 Iași, dosarele fiind ulterior clasate. În cazul jurnaliștilor din Iași, mandatele de supraveghere au fost emise în contextul unor plângeri formulate de persoane vizate de investigații jurnalistice. Cazurile ridică preocupări privind proporționalitatea și necesitatea acestor măsuri, precum și compatibilitatea lor cu standardele privind protecția surselor jurnalistice și libertatea presei, garantate de legislația națională, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și Regulamentul (UE) 2024/1083 privind libertatea mass-mediei (EMFA).

Mai multe organizații naționale și internaționale de protecție a jurnaliștilor au solicitat verificarea urgentă a modului în care au fost dispuse și autorizate aceste măsuri, precum și clarificări

privind criteriile de necesitate și proporționalitate aplicate de procurori și judecători. A fost invocată necesitatea elaborării unor ghiduri pentru magistrați în cauzele care implică jurnaliști, în vederea prevenirii unor eventuale abuzuri și a asigurării respectării standardelor europene în materie de libertate de exprimare.

Inspekția Judiciară a analizat sesizările formulate în legătură cu aceste cazuri și a dispus clasarea sesizărilor, apreciind că nu au fost identificate indicii privind săvârșirea unor abateri disciplinare.

Protecția surselor jurnalistice, încălcată printr-un mandat de percheziție

În decembrie 2024, organele de urmărire penală i-au cerut fotoreporterului Andrei Pungovschi să predea fotografiile pe care le făcuse la o comemorare neofascistă. Fotografiile sale fuseseră anterior publicate în presă. În plus, la comemorare fuseseră prezenți ofițeri de poliție și jandarmerie care, de obicei, fac fotografii și înregistrează video. Fotoreporterul a refuzat solicitările venite din partea organelor de urmărire penală, afirmând că jurnaliștii nu ar trebui să facă treaba autorităților. Ulterior, pe 14 mai 2025, trei ofițeri de poliție l-au vizitat cu un mandat de percheziție și, pentru a evita confiscarea întregului său echipament, Pungovschi a decis să predea fotografiile solicitate. Situația a fost **dur criticată** de organizații care apără drepturile jurnaliștilor și de mai multe platforme de media.

Purtătoarea de cuvânt a Guvernului desemnată membră în Consiliul de Administrație al radioului public

Desemnarea noilor consilii de administrație ale serviciilor publice de radio și televiziune a generat **reacții critice** din partea organizațiilor media și ale societății civile, pe fondul deciziei Guvernului de a o nominaliza pe fosta jurnalistă Ioana Ene Dogioiu, în prezent purtător de cuvânt al Executivului, ca reprezentant în Consiliul de Administrație al SRR.

Cadrul normativ care reglementează funcționarea serviciilor publice de media nu permite membrilor Guvernului să facă parte din consiliile de administrație ale TVR și SRR. Chiar dacă funcția de purtător de cuvânt nu este menționată în mod explicit printre incompatibilități, organizațiile semnatare au apreciat că această nominalizare suscită îngrijorări serioase privind posibile interferențe ale Guvernului în activitatea SRR.

Organizațiile au subliniat că o asemenea prezență poate genera probleme de compatibilitate și poate afecta percepția asupra independenței instituționale, întrucât exercitarea concomitentă a celor două funcții ar putea alimenta suspiciuni de influență politică.

4. DREPTUL CETĂȚENILOR DE A ORGANIZA ȘI PARTICIPA LA ĂDUNĂRI PUBLICE

Îmbunătățirea Legii privind organizarea și desfășurarea adunărilor publice întârzie, în ciuda faptului că un proiect de Lege care ar rezolva principalele probleme ale legii în vigoare se află în Parlamentul României încă din 2020.

Reamintim principalele probleme ale cadrului legal actual, cadru oferit de o lege adoptată în 1991, pe fondul mineriadelor din respectiva perioadă:

- Legea nu ține cont de faptul că astăzi cetățenii se pot auto-organiza, descentralizat, folosind noile tehnologii, și nu mai există întotdeauna un organizator cunoscut. Conform Legii, orice adunare publică trebuie să aibă un organizator care să își asume obligația notificării și toate celelalte obligații impuse de lege.

- Oferă o putere aproape discreționară autorității publice locale să aprobe sau nu orice adunare publică. Existența unor lucrări publice programate, alte evenimente, apropierea de o stație de metrou sau de un spital, toate sunt motive pentru a interzice o adunare publică. Există primării care folosesc această putere în mod constant.
- Permite prea ușor folosirea forței pentru a opri o adunare publică.
- Transferă în sarcina organizatorilor multe dintre responsabilitățile pe care ar trebui să le aibă instituțiile care au responsabilitatea de a veghea la ordinea și liniștea publică pe de o parte, și la respectarea dreptului la întrunire, pe de altă parte.
- Legea este scrisă mai degrabă pentru a limita adunările publice, în numele ordinii publice, și nu pentru a pune în aplicare un drept consfințit în Constituție.

În timp ce Parlamentul refuză să dezbată îmbunătățirea legii, pe parcursul anului 2025 am identificat mai multe tentative ale autorităților de a restricționa unele adunări publice sau abuzuri ale forțelor de ordine. Cele mai multe dintre acestea au avut loc în contextul manifestărilor pentru drepturile comunității LGBTQI+, dar nu numai:

- 2025 a fost al treilea an consecutiv în care Primăria Municipiului Oradea a interzis manifestări publice pentru

drepturile comunității LGBT. Conform relatărilor mass-media și ale organizațiilor implicate, autoritățile publice locale au interzis organizarea marșului Oradea Pride, programat pentru data de 26 iulie 2025.

Refuzul autorităților a fost pretextat de lucrări publice și alte evenimente programate în ziua respectivă, deși organizatorii – ARK Oradea – au propus 11 rute alternative pentru desfășurarea marșului. Desfășurarea corespondenței cu Primăria este descrisă de ARK Oradea aici.

După refuzul inițial, o nouă notificare a fost depusă pentru o nouă rută (a 12-a încercare) și aceasta respinsă, de data această fără nicio explicație. Considerând interdicția abuzivă, organizatorii au decis să își exercite dreptul fundamental la libertatea întrunire și, pe data de 26 iulie, au organizat totuși Oradea Pride. Conform relatărilor organizației, marșul a fost blocat de jandarmi și redirectionat pe străzi aflate în lucru. Atunci când unii participanți au vrut să iasă din marș (inclusiv pentru a-și cumpăra apă), jandarmii nu le-au permis, iar ulterior au fost aplicate amenzi pentru „*refuzul de a părăsi o adunare publică nedeclarată*”. ARK Oradea a făcut cerere de judecare la Curtea Europeană a Drepturilor Omului. De asemenea, organizatorii au contestat sancțiunile primite. La momentul redactării acestui raport, instanțele încă nu se pronunțaseră.

- Nici Bucureștiul nu este departe. În octombrie 2025 Asociației MozaiQ i s-a respins cererea de autorizare a Marșului „*Tradiția Noastră e Iubirea*” cu motivul că într-unul dintre punctele din traseul anunțat a fost deja autorizată o altă adunare publică. În adresa transmisă organizației se precizează inclusiv că forțele de ordine vor fi informate spre a lua măsurile legale în cazul în care acest lucru s-ar impune. Asociației i-a fost comunicată decizia, fără ca reprezentanții săi să fie invitați la Ședința Comisiei pentru avizarea adunărilor publice, pentru eventuale discuții cu privire la traseu. Marșul a fost autorizat numai după ce MozaiQ a transmis alte 17 solicitări de autorizare pentru date și trasee diferite.

- „*Avem patru fete în mașină, ce facem cu ele? Le ducem la mare?*” Tot în București, cu ocazia Bucharest Pride 2025, patru femei, una dintre ele jurnalistă la publicația PressOne, au fost reținute de jandarmi și duse la sediul secției de poliție pentru că asupra lor au fost găsite spray-uri de autoapărare. Jurnalista a explicat de ce avea asupra ei acest spray: că fusese anterior amenințată cu moartea de o grupare neo-nazistă în urma unei investigații la care a lucrat iar recomandarea de a îl avea asupra sa pentru autoapărare, venise chiar de la o agentă de poliție, care se ocupa de cazul său.

Reacția disproporționată a jandarmilor nu a fost suficientă. La aceasta s-au adăugat și glume sexiste în drumul spre secția de Poliție.

- Centrul Filia, organizație care tradițional organizează adunări publice pentru drepturile femeilor, a semnalat că 2025 a fost primul an în care, atât în cazul protestelor ca urmare a femicidelor, cât și în cazul Marșului „Împreună pentru siguranța femeilor”, ediția a unsprezecea, au fost verificate individual mesajele scrise pe pancarte sau bannere, de către reprezentanți ai Jandarmeriei Române, la intrarea în perimetrul asigurat pentru manifestație. Pentru persoanele care veneau cu mesaje scrise de solidaritate cu femeile din Gaza au fost întrebate organizatoarele dacă sunt de acord. La fel și în cazul unor mesaje care au fost considerate că ar putea aduce atingere bunelor moravuri, cum ar fi o pancartă pe care scria „F*ck patriarchy”. Anii anteriori, astfel de analize detaliate nu aveau loc.

- Un alt exemplu de reacție disproporționată a forțelor de ordine a fost semnalat în luna octombrie, cu ocazia Marșului de comemorare a 10 ani de la tragedia din Colectiv. Marian Rădună, unul dintre organizatorii marșului, a fost amendat de către Jandarmerie cu 3.000 de lei pentru „depășirea orei de comemorare”. Amenda a fost aplicată pentru că după ora 23:00 – ora la care acțiunea ar fi trebuit să se încheie, în piața din fața fostului Club Colectiv încă mai erau 25 de persoane, care stăteau de veghe, cu lumânări. Organizatorul a explicat că Marșul s-a încheiat înainte de ora 23:00, conform protocolului.

Ulterior, o parte din participanți au rămas în zona Clubului Colectiv într-un moment de comemorare, care, conform

legii, nu trebuie notificat. Explicațiile nu au fost suficiente pentru Jandarmi. În plus, din filmările apărute în spațiul public, reiese că participanții nu scandau și nu reprezentau un pericol pentru ordinea și liniștea publică.

Ulterior, șeful Jandarmeriei Române a declarat că „s-au dispus de urgență verificări privind modul de aplicare a sancțiunii contravenționale, urmând a se analiza dacă măsura a fost proporțională, justificată și conformă atât literei, cât și spiritului legii”. Rezultatele acestei verificări (comunicate autorilor acestui raport ca răspuns la cererea noastră de informații de interes public) confirmă că măsura luată nu a fost proporțională „cu gradul de pericol social al faptei săvârșite”. De asemenea, se precizează că „agentul constatator nu a înțeles pe deplin spiritul legii aplicabile și particularitățile contextului”.

Aceste exemple confirmă nevoia de modificare a legislației despre care am vorbit la începutul acestei secțiuni și trădează o atitudine ostilă a instituțiilor statului față de exprimarea civică prin adunări publice și proteste pașnice .

5. DREPTURI DIGITALE

5.1 DSA – MUMĂ SAU CIUMĂ?

Regulamentul Digital Services Act (DSA), implementat în 2024, include un set de reguli prin care platformele mari (VLOPs) cu peste 45 de milioane de utilizatori în interiorul UE, au obligații de a acționa în domeniul conținutului ilegal, dar și al riscurilor sistemice. În centrul aplicării DSA se află cetățeanul, care dobândește pentru prima dată pe teritoriul UE drepturi noi, inclusiv posibilitatea de a contesta orice limitare a vizibilității online a conținutului pe care îl publică pe aceste platforme mari, dreptul la transparență sporită în funcționarea sistemelor de recomandare ale acestor platforme și protecție împotriva practicilor de manipulare a informației. În același timp, DSA este singurul instrument juridic prin care ar putea fi aplicată legislația română cu privire la conținutul ilegal în relație cu VLOPs.

În acest capitol analizăm modul în care a fost folosit și aplicat DSA în România în 2025, în continuarea constatărilor incluse în [precedentul raport „Starea democrației în 2024 și puțin din 2025”](#), unde am documentat cum a devenit anul electoral 2024 o criză democratică profundă, marcată de anularea alegerilor prezidențiale, de intervenții legislative controversate și de presiuni crescute asupra vocilor critice și libertății de exprimare.

Vulnerabilitățile majore din zona digitală, semnalate deja pentru prima parte a anului 2025, s-au concretizat în felul în care autorități precum CNA, birourile electorale sau alte instituții au invocat DSA pentru a justifica decizii de cenzură sau de moderare opacă a conținutului online. Capitolul de față subliniază lacunele actuale: regulile europene sunt asumate la nivel declarativ, dar aplicate selectiv, fără acces real la date și fără garanții efective pentru drepturile fundamentale.

În cazul României, fenomenul cel mai vizibil din 2025 este cel care a afectat integritatea alegerilor în 2024 și 2025 prin Comportamentul Inautentic Coordonat, așa cum este definit în Codul de Practică privind Dezinformarea (integrat conform art. 45 DSA).

În același timp, întreg cadrul de implementare național rămâne incert, iar aplicarea haotică, îndeosebi în perioada electorală, când tensiunile sunt la cote maxime. Organizațiile neguvernamentale au exprimat în repetate rânduri îngrijorarea privind modul în care instituțiile publice românești, marile platforme și alți factori interesați interpretează și aplică prevederile DSA. Mai mult, instituțiile nu cooperează suficient și adesea s-a constatat aplicarea neconformă sau răstălmăciri ale prevederilor, inclusiv în perioadele sensibile ale campaniilor politice.

DSA rămâne o oportunitate pentru un spațiu online legal, dar și un risc în cazul unei aplicării incoerente și dincolo de limitele legale.

Măsurile disproporționate, în special în perioada electorală

În martie 2025, ApTI și ActiveWatch constatau cu îngrijorare că CNA și-a lărgit de facto jurisdicția la tot conținutul video online, într-un mod abuziv, dincolo de baza legală. Mai mult, CNA a ajuns să ia decizii care echivalează cu acte de cenzură în unele situații, dispunând ștergerea din spațiul online a unor conținuturi protejate de dreptul la libertatea de exprimare sau dreptul la libertatea presei. Deși conform cadrului legal actual, CNA nu poate reglementa tot conținutul video online, acesta ia și măsuri disproporționate în ceea ce privește acest conținut online, comparativ cu serviciile radio-TV clasice. Avem de-a face cu o problemă sistemică care generează un pericol substanțial de cenzură, dincolo de obligațiile legale, pe termen mediu și lung. Mai ales critica adusă deciziilor autorităților statului este un drept constituțional și trebuie să fie protejată. Combaterea legitimă și necesară a discursului urii sau a instigărilor la violență nu trebuie folosită drept pretext pentru cenzurarea opiniilor politice protejate de libertatea de exprimare.

În același context electoral, în aprilie 2025, ApTI a subliniat că opiniile politice ale utilizatorilor de rețele sociale sunt parte a libertății de exprimare, mai ales în campania electorală. Ambiguitatea interpretării termenului de „actor politic” din OUG 1 a generat impredictibilitate în aplicarea reglementărilor și a vulnerabilizat cetățenii obișnuiți și jurnaliștii la cenzură. În mai 2025, ApTI și ActiveWatch au avertizat că Birourile electorale cenzurează abuziv presa online.

Am avut multe cazuri individuale bizare, dar problema esențială a fost uitată. Ne referim, încă o dată la: conturi false, boți, campanii coordonate de influențare a alegerilor sau de promovare a unor actori politici, deci exact problemele care au dus la anularea turului I al alegerilor prezidențiale din 2024.

După ce a observat felul cum Facebook, Instagram și TikTok populază feed-ul de informații pentru conturi noi, într-o analiză desfășurată chiar în timpul alegerilor prezidențiale din mai 2025, ApTI a publicat rezultatele în studiul cantitativ „Cine, ce vede? Observații asupra sistemelor de recomandare ale rețelelor sociale în context electoral” și a relevat mai multe concluzii îngrijorătoare: Algoritmii de recomandare ai principalelor platforme sociale din România au priorizat mesajele polarizante politice și nu au oferit un spațiu echilibrat și echitabil pentru dezbateri electorale. Platformele au ignorat perioada de liniște electorală și au expus minori în mod disproporționat la mesaje cu conținut politic.

Chiar și atunci când un utilizator exprima interes identic față de toate conturile oficiale ale candidaților, algoritmii de recomandare au populat feed-ul într-un mod părtinitor în favoarea unor candidați, în detrimentul altora.

Rezultatul este clar: platformele de social media nu pot oferi un spațiu de exprimare pentru o campanie echitabilă tuturor candidaților. Algoritmii creează dezechilibre structurale care afectează procesul democratic.

Probleme sistemice de aplicare ale DSA identificate în 2025

Pe lângă aspectele mai sus menționate, o problemă sistemică o reprezintă lipsa accesului la date ale VLOPs, deși există această obligație sub DSA. Lipsa de transparență împiedică evaluarea reală a impactului măsurilor luate și a eficacității implementării DSA. Expert Forum și ApTI au solicitat în ianuarie 2025 „transparență radicală în accesul la date”, cerând ANCOM și Comisiei Europene să acționeze rapid și să solicite accesul cercetătorilor la date, în special la datele reținute de TikTok privind alegerile din România.

Indiferent de subiect, fără acces la date și transparență reală, este imposibil să evaluăm dacă platformele au respectat ordinele emise de autorități, cum au reacționat la alte sesizări, dar și cum au funcționat algoritmi în perioada electorală și care a fost amploarea comportamentului inautentic coordonat.

Tot o problemă sistemică ne relevă și primul raport ca notificator de încredere al Institutul Național pentru Studiarea Holocaustului din România „Elie Wiesel”. Acesta subliniază dificultățile de acces la sistemele de raportare ale platformelor și situația neuniformă a raportărilor de conținut ilegal. Mai mult, în mediul online de limbă română, continuă să fie o problemă cronică lipsa de reacție a platformelor atunci când sunt raportate conținuturi ilegale prin mecanismul notificatorului de încredere.

Practic, în 2025 marile platforme au eșuat să acționeze previzibil, rapid și coerent la raportările de conținut ilegal sub

DSA. Din alte reacții primite de la utilizatori individuali și ONG-uri, rezultă că această concluzie poate fi extrapolată și la alte raportări de conținut ilegal.

Soluții simpliste la probleme complexe: dezinformarea

În contextul DSA se face deseori referire la dezinformare într-o manieră simplistă, care o confundă cu conținutul ilegal. Intenționat, textul DSA nu definește dezinformarea și nu o consideră conținut ilegal, decât în anumite circumstanțe.

În acest context, ar trebui să înțelegem că „dezinformarea” trebuie gestionată, căci nu poate fi eliminată, iar felul în care o abordăm poate afecta direct sănătatea democrației.

Soluțiile ar trebui să evite definirea vagă a dezinformării, blocarea site-urilor sau conturilor prin decizii administrative și transformarea instituțiilor publice în arbitri ai „adevărului”. Accentul ar trebui pus pe campanii coordonate cu impact social major, pe transparență și acces la date pentru cercetători și societate civilă, pe coordonare internațională și pe creșterea rezilienței publicului prin educație media, comunicare onestă și proactivă a instituțiilor și infrastructuri publice digitale robuste.

În același timp, trebuie să evităm soluții populiste și simpliste, cum sunt cele promovate de unele proiecte legislative care promit să rezolve dezinformarea prin inteligență artificială. Sistemele AI sunt structural părtinitoare, opace și pot duce la o „poliție algoritmică a adevărului” ce cenzurează conținut

legal fără standarde transparente. Sintagme de tipul „*nu putem lăsa roboții să mintă copiii, deci punem alți roboți să curețe Internetul*” ignoră limitele tehnice ale AI, riscul de halucinații, subreprezentarea limbii române în datele de antrenare și faptul că mare parte din conținutul problematic este deja creat cu AI.

5.2 LEGILE „DE PROTECȚIE ONLINE A MINORILOR”: DE LA GRIJĂ LEGITIMĂ LA CONTROLUL ACCESULUI DIGITAL, FĂRĂ REZOLVAREA PROBLEMELOR

În 2025, discursul politic despre „*protecția minorilor online*” a devenit principalul vehicul pentru noi propuneri de restricționare a accesului la Internet și de extindere a mecanismelor de supraveghere și identificare a utilizatorilor, inclusiv cu așa-numita „*Lege a majoratului digital*”. În loc să pornească de la drepturile copiilor în mediul digital (acces la informație, educație media, siguranță fără supraveghere intruzivă), de la problemele majore (algoritmii marilor rețele sociale) și de la soluțiile din DSA (art. 28 și riscuri sistemice), aceste inițiative pornesc de la prezumția că prezența minorilor online este în sine o problemă națională ce trebuie limitată sau filtrată prin mecanisme tehnice de control al vârstei aplicate neclar.

Proiectul Legii majoratului digital, adoptat de Senat în octombrie 2025 și trimis Camerei Deputaților ca for decizional,

pornește de la îngrijorări legitime privind expunerea minorilor la conținut dăunător, dar propune cel mai intruziv și ineficient răspuns posibil. Textul pune accesul minorilor sub 16 ani la aproape orice serviciu online, de la rețele sociale, platforme de jocuri sau video până la aplicații de transport sau site-uri educaționale, sub condiția unui consimțământ parental „*verificabil*” și a unor sisteme generalizate de verificare a vârstei.

În analiza ApTI, „Noul Vătaf al accesului digital: Legea Majoratului cu Big Brother tatuat pe braț”, legea este descrisă ca având „*efecte adverse incredibile*”, deoarece pentru a bloca accesul unor minori, se ajunge la obligativitatea identificării tuturor utilizatorilor de Internet la accesarea oricărui serviciu online. ApTI arată că verificarea vârstei pe Internet devine, în practică, o formă de excludere de la accesul la informație și liberă exprimare, nu o protecție. Minorii și tinerii cu părinți absenți, abuzivi sau aflați în situație de precaritate vor fi cei mai afectați, în timp ce cei mai privilegiați vor găsi soluții tehnice de eludare.

Legea majoratului digital apare pe fundalul unor inițiative legislative (cel puțin cinci în ultimii doi ani) care urmăresc să restricționeze sau să condiționeze accesul minorilor la rețele sociale și/sau la alte servicii digitale prin diverse mecanisme obligatorii de verificare a vârstei.

Deși diferă în detalii, toate aceste proiecte pornesc de la o problemă globală punctuală creată de câteva mari platforme pentru toți utilizatorii (algoritmi netransparenți, împreună cu design înșelător). Totuși, proiectele împărtășesc aceeași soluție.

Transferă responsabilitatea pentru riscurile online de la stat, școală și platforme (prin design sigur, moderare responsabilă, educație media) către un filtru tehnic de acces la nivel național (cu mai multe date personale prelucrate exact de platformele care creează problemele), bazat pe colectarea și verificarea identității, care nu livrează siguranță reală pentru copii și nu rezolvă problemele structurale ale platformelor.

În locul acestui technosolutionism care nu rezolvă problema de fond, ApTI propune măsuri care includ aplicarea coerentă a legilor existente (DSA, GDPR), împreună cu educație media consistentă, întărirea mecanismelor de raportare și moderare a conținutului dăunător, design mai sigur al platformelor (vezi și [investigarea TikTok de către Comisia Europeană](#)) fără a condiționa accesul la anumite servicii de prezentarea unui „portofel digital”, care oricum acum nu există în România.

5.3 AI ȘI DREPTURILE OMULUI

Instituțiile publice: n’AI

Regulamentul privind Inteligența Artificială (AI Act, [Regulamentul UE 2024/1689](#)) a început să intre parțial în vigoare în 2025, dar autoritățile au fost prinse că n-au. Expertiză în AI.

De exemplu, ApTI a evidențiat lipsa de expertiză în instituțiile publice românești desemnate conform [articolului 77 din AI Act](#).

Am adresat o serie de cereri pe baza Legii 544/2001 entităților precum Avocatul Poporului, ANPC sau CNCD. Răspunsurile arată o carență clară de personal specializat în AI, planuri limitate de instruire și reticență față de colaborări cu societatea civilă sau mediul academic, inclusiv din cauza constrângerilor bugetare. Această situație prefigurează un așteptat eșec în aplicarea AI Act din perspectiva drepturilor fundamentale, atât timp cât instituțiile competente desemnate nu pot evalua eficient riscurile asupra drepturilor omului.

S-a oprit înainte să înceapă: „Dereglementare” prin AI Omnibus

În paralel, la nivelul Uniunii Europene, Comisia Europeană pare că pune piciorul pe frână, în ceea ce privește reglementările, cedând în fața unor argumente nejustificate în practică. Nici nu a intrat în vigoare Regulamentul și a propus deja „dereglementarea” prin alt Regulament: [AI Omnibus](#).

Printe altele, [AI Omnibus](#) propune eliminarea obligației de [transparentă din articolul 49 \(2\) al AI Act](#) care ar fi cerut furnizorilor de sisteme AI de risc înalt să se înregistreze la autoritățile competente, dacă pun pe piață astfel de sisteme. Noul AI Omnibus propune furnizorilor de sisteme AI de risc înalt să se analizeze singuri, ca să decidă dacă vor să se înregistreze. Practic, devine opțional și acest mic pas. Această prevedere creează un vid de informații pentru autoritățile de supraveghere, subminează piața unică și încurajează ocolirea regulilor, pentru a salva un cost estimat de 100 de euro per companie, ignorând

complet riscurile pentru drepturile omului, care erau incluse deja la „risc înalt”. ApTI, alături de organizații precum Access Now și EDRI, a cerut respingerea paragrafelor 6, 14 și 32 din AI Omnibus pentru a păstra protecția drepturilor fundamentale. Rămâne de văzut ce vor face Consiliul și Parlamentul European pe acest subiect.

Între timp – AI la liber peste tot

ApTI a atras atenția asupra altor utilizări ale AI care duc la supraveghere generalizată. De exemplu, folosirea dispozitivelor ca ochelarii Ray-Ban Meta cu algoritmi AI pentru identificarea persoanelor în spațiul public nu ar fi posibilă conform GDPR, dacă implică supraveghere extinsă. Mai mult, AI Act interzice practici high risk, precum crearea bazelor de date biometrice din CCTV sau deducerea caracteristicilor sensibile. Totuși, ghidurile propuse de Comisia Europeană par că relaxează restricțiile.

Între timp, pe meleagurile dâmbovițene, s-a descoperit de ce nu mergeau bine ANAF sau Vama. Exact, n-aveau body-cam la inspecții! Dotarea ANAF sau a vămii cu body-cam-uri, anunțată în august 2025, apoi inclusă în Legea 239/2025 (adoptată fără dezbateri parlamentară, prin asumarea răspunderii), și extinsă și la Inspecția Muncii, a fost criticată ca fiind o măsură care afectează datele personale, maschează corupția fără a aduce o transparență reală și publică. Mai mult, ANSPDCP are deja o practică constantă de sancționare a unor utilizări similare de către Poliția Locală și ANPC pentru lipsa temeiului legal explicit, subliniind drepturile de viață privată ale celor filmați. Mai

mult, analiza video, dacă include sisteme AI, riscă inechitățile algoritmice sau supraveghere disproporționată, fără consultare publică sau evaluare de impact. Actul a fost atacat la CCR, dar judecătorii au zis că nu văd problema pentru viața privată.

În schimb, au văzut clar paiul din ochiul declarațiilor de avere (inclusiv ale judecătorilor de la CCR, ce surpriză!), care erau publice, deci „posibil” să fie prelucrate și cu AI. Practic, CCR a invocat riscurile potențiale ale AI în motivarea deciziei de declarare neconstituțională a publicării declarațiilor de avere pe site-ul ANI, avertizând asupra modelelor comportamentale personalizate care fragilizează demnitatea umană. Argumentul sună mai degrabă tehnofob și inept tehnic, transformând un risc real de procesare AI în ac de cojoc pentru reducerea transparenței publice. Contrazice GDPR și AI Act, care cer evaluare contextuală a riscurilor, nu o interzicere generală.

Până una alta, dăm AI la copii. O investigație Context.ro, la care a contribuit și ApTI, expune contradicții între Ministerul Educației și Digital Nation privind pilotul chatbot-ului Saro în școli. Saro, promovat ca asistent motivațional pe WhatsApp, permite accesul minorilor sub 16 ani fără consimțământ parental clar, contrar GDPR, și oferă răspunsuri directe la teme sau încurajează absențe.

În teorie, stăm bine. Dacă dorim să respectăm drepturile fundamentale în zona AI, trebuie doar să aplicăm GDPR și AI Act. În practică, avem autorități nepregătite și o societate în care riscurile de impact negativ asupra drepturilor fundamentale

sunt subestimate sau instrumentalizate în domenii ca supravegherea publică, educația și transparența instituțională.

5.4 CHAT CONTROL REDIVIVUS

Anul 2025 a marcat un nou eșec al propunerii Comisiei Europene privind Regulamentul Chat Control (Child Sexual Abuse Regulation - CSAR), blocat în Consiliul UE în septembrie.

Chat Control implică scanarea obligatorie end-to-end a mesajelor private pe platforme precum WhatsApp sau Signal, sub pretextul combaterii abuzurilor sexuale asupra copiilor, dar cu riscuri majore pentru confidențialitate și securitate. ApTI subliniază că tehnologia de scanare (client-side sau hash-matching) nu poate fi inerent limitată la conținut ilegal, deschizând ușa spre supraveghere masivă. Remarcăm că România a lipsit total dintr-o dezbatere publică pe tema Chat Control, fără poziție oficială transparentă sau consultări cu societatea civilă. Mai mult, nu se știe oficial ce instituție reprezintă țara în Consiliul UE pe această temă, iar răspunsurile la cererile ApTI de informații publice invocă securitatea națională pentru a bloca accesul la orice informații.

Ulterior, proiectul acesta a fost repus pe agendă în 2026 într-o variantă puțin schimbată prin tentative de extindere a derogărilor de la ePrivacy sub denumirea „*Chat Control 1.0*”. Extinderea derogărilor ePrivacy, explicată de EDRI (o organizație

europenă unde ApTI este membru) într-o scrisoare deschisă, ar legaliza „Big Tech mass snooping”, permițând scanări private fără consimțământ efectiv și ignorând soluții alternative, precum educația sau raportarea voluntară.

6. STAT DE DREPT ȘI FUNCȚIONAREA JUSTIȚIEI

Situația sistemului de justiție românesc a fost marcată în anul 2025 de mai multe controverse, dintre care cele mai importante sunt cele legate de pensiile speciale ale magistraților, independența justiției și încrederea publică în sistem. Legislația privind pensiile speciale a făcut subiectul unor dezbateri intense atât la nivel politic, cât și la nivelul Curții Constituționale, care nu a reușit să ia o decizie cu privire la modificările înaintate de guvern până la finalul anului. Sfârșitul lui 2025 a fost marcat de publicarea unui documentar de către publicația Recorder, care a deschis o intensă dezbatere despre independența justiției și modul în care grupuri de interese își exercită influența asupra sistemului. Tot în 2025 a continuat controversa legată de durata excesivă a proceselor care, coroborată cu atingerea termenelor de prescripție, a dus la achitări în dosare importante. Personalul insuficient și lipsa de resurse în sistemul judiciar rămân, de asemenea, probleme importante. În 2025 au existat proteste ale societății civile pe teme legate de justiție, cu precădere după publicarea documentarului Recorder.

Cele mai importante numiri

În iulie 2025, trei noi judecători au fost numiți la Curtea Constituțională: Dacian Dragoș (numit de Președinte), Csaba Asztalos și Mihai Busuioc (numiți de Parlament), care au depus jurământul în iulie 2025, pentru un mandat de 9 ani. Tot în iulie 2025, doamna Elena Simina Tănăsescu a fost aleasă președintă a Curții. Au existat controverse legate de numirea domnului Busuioc și au fost inițiate proceduri judiciare atât în privința numirii acestuia, cât și a domnului Dragoș. Reclamanta a fost o avocată apropiată de AUR care a susținut că aceștia nu îndeplinesc cerințele legale și constituționale. Pe 11 februarie, Curtea de Apel București a respins cererea de suspendare a actelor de numire ale celor 2 judecători. O altă decizie de respingere de către instanță a cererii de suspendare a judecătorului Dacian Dragoș arată că o astfel de soluție ar genera "un vid de jurisdicție constituțională". Au existat voci care au legat această contestație de amânările repetate în dosarul privind pensiile judecătorilor și procurorilor aflat pe rolul Curții Constituționale.

Doamna Lia Savonea a fost singurul judecător care a candidat pentru funcția de președinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție. Procedura a fost demarată în luna mai, deși mandatul fostei președinte, doamna Alina Corbu, nu se încheiase și nu ar fi fost finalizat înainte de data la care trebuia făcută noua numire. Această procedură a fost criticată și a fost văzută ca o încercare a

doamnei Lia Savonea de a-și consolida puterea. Având în vedere trecutul său controversat, numeroase voci s-au poziționat împotriva numirii sale în cea mai înaltă funcție din sistemul judiciar. Președintele Dan a criticat procedura pripită și lipsa unui proces transparent și competitiv, dar a numit-o în cele din urmă, recunoscând în același timp că a avut o discuție cu aceasta pentru a-și exprima îngrijorările.

Reforma pensiilor speciale

Guvernul a adoptat de două ori reforme privind regimul de pensionare și sistemul de pensii al judecătorilor și procurorilor. Prima reformă a fost invalidată de Curtea Constituțională în octombrie, deoarece Guvernul nu a permis timp de 30 de zile Consiliului Superior al Magistraturii să examineze proiectul de lege, iar a doua încercare a fost examinată după numeroase amânări de către Curtea Constituțională. Aceste amânări au fost cauzate inclusiv de părăsirea nemotivată a plenului CCR de către unii judecători.

Proiectul de lege a ajuns să fie aprobat pe fondul unor conflicte instituționale, critici din partea publicului și a unor mize financiare legată de pierderea a 231 de milioane de euro din Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) în situația în care reforma nu ar fi fost aprobată¹. Lupta pentru putere este revelatoare în ceea ce privește rezistența sistemului judiciar la reformele menite să reducă beneficiile judecătorilor

și procurorilor. Reamintim că magistrații au blocat activitatea instanțelor începând cu luna august, pentru o perioadă mai îndelungată, în contextul discuțiilor despre reforma pensiilor. De asemenea, CCR a sesizat Curtea Europeană de Justiție la cererea ÎCCJ, ca „parte integrantă a echilibrului între autoritățile statului.” În februarie 2026, președintele Nicușor Dan a promulgat actul normativ care crește vârsta de pensionare până la 65 de ani, stabilind o vechime minimă de muncă de 35 de ani. Această creștere va fi graduală. De asemenea, plafonează pensia la 70% din ultimul salariu net.

Este important de subliniat faptul că, spre deosebire de alte persoane care dețin funcții de serviciu public, judecătorii și procurorii pot solicita și obține decizii de pensionare atunci când ating condiția de vechime. Dar, spre deosebire de alții, nu trebuie să solicite ca pensionarea lor să devină efectivă. Aceasta înseamnă că, în practică, atunci când magistrații ating nivelul de vechime în muncă, își asigură valoarea pensiei prin obținerea deciziei de pensionare, continuând în același timp să lucreze. Acest lucru aduce în sistem un element de incertitudine care subminează orice efort semnificativ de a construi o strategie de resurse umane pentru sistemul judiciar. De asemenea, rezultă că puterea de negociere a sistemului judiciar în raport cu alte puteri ale statului este extrem de ridicată, deoarece în orice moment sistemul judiciar ar putea amenința că își va bloca operațiunile cu un tsunami de pensionări.

¹ Vezi Decizia CCR nr. 153 din 18 februarie 2026

Controversele legate de sistemul de justiție

Recorder a lansat la sfârșitul anului 2025 documentarul „Justiția capturată”, despre mecanismele folosite pentru deturnarea proceselor, subliniind că actualul șef al ÎCCJ a construit o rețea de putere pentru a influența rezultatul cazurilor de corupție la nivel înalt în instanțe. Mai mulți magistrați care apar în documentar au dezvăluit experiența lor directă de a fi presați și amenințați. Documentarul indică, printre altele, tipurile de metode folosite de instanțe pentru a clasa dosare de mare corupție precum cel al fostului primar al sectorului 5 din București, Marian Vanghelie. De exemplu, judecătorii sunt scoși din completuri prin decizia președintelui instanței și înlocuiți cu scopul de a se asigura că dosarele sunt clasate. Documentarul a ridicat, de asemenea, îngrijorări cu privire la stilul de management al procurorului-șef al DNA. Documentarul are peste 5 milioane de vizionări online și a fost transmis inclusiv la televiziunea națională.

Publicarea acestui documentar a generat contra-reacții puternice din partea sistemului de justiție. Președinta ÎCCJ a criticat documentarul, în timp ce peste 700 de magistrați au semnat o scrisoare publică în care și-au exprimat îngrijorarea cu privire la capturarea puterii în sistemul judiciar, solicitând protecție împotriva represaliilor pentru colegii care au vorbit sau au acționat ca avertizori. Mai multe asociații profesionale ale judecătorilor și procurorilor au emis, de asemenea, declarații publice în replică. În decembrie, au avut loc proteste în stradă în mai multe orașe din țară, cerându-se printre altele demisia

Liei Savonea și a fostului ministru de justiție Cătălin Predoiu. Președintele Nicușor Dan a anunțat un referendum în rândul magistraților, pentru a afla părerea acestora, printre altele, cu privire la rolul de reprezentare a interesului public de către CSM. Această idee a fost criticată atât de către magistrați, cât și de către voci din societatea civilă, din motive care țin de prerogativele președintelui, cât și din motive legate de organizarea propriu-zisă a acestuia. De asemenea, președintele s-a întâlnit în luna decembrie cu magistrați, care au reiterat unele dintre aspectele menționate în documentar.

Curtea de Apel București a organizat pe 11 decembrie o conferință de presă pentru a răspunde criticilor formulate în documentar, un episod foarte rar în istoria justiției românești. Cu toate acestea, modul de organizare a conferinței a fost criticat întrucât nu a permis un dialog real. În timpul conferinței, judecătoarea Raluca Moroșanu, magistrat la CAB București a făcut o critică dură cu privire la mediul de lucru din instituție. Ulterior, un raport publicat într-un timp foarte scurt de către Inspekția Judiciară, care nu a găsit probleme semnificative la Curtea de Apel București, a contrazis concluziile Recorder, subliniind, printre altele, că ”Schimbările de complet, repartizările sau reconfigurările structurale nu sunt ‘decizii cu dedicație’, ci instrumente administrative necesare funcționării instanței.”

Ca urmare a acestei situații, premierul a înființat în decembrie un grup de lucru care reunește instituții din domeniul justiției și organizații neguvernamentale (dintre care Expert Forum și

Funky Citizens) pentru a propune măsuri legislative care să abordeze vulnerabilitățile identificate. Poziția Expert Forum este că acțiunile ar trebui eșalonate în două etape - mai întâi ar trebui abordate urgențele, apoi ar trebui discutate celelalte aspecte care s-au dovedit problematice. Printre urgențe se numără: nevoia de a asigura concursuri eficiente, transparente și bazate pe merit pentru toate promovările, revenirea competenței de investigare a magistraților la DNA (corupție), DIICOT (criminalitate organizată) și parchetele obișnuite pentru restul infracțiunilor, revizuirea practicii disciplinare, un audit aprofundat al sistemului de alocare și gestionare a cazurilor și soluționarea problemei certificatelor de pensionare obținute de magistrați.

Una dintre temele importante deschise de documentarul Recorder a fost cea a libertății de exprimare. Reamintim că fostul judecător Cristi Danileț a câștigat procesul privind libertatea de exprimare la Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) (Dănilieț împotriva României). Fostul judecător a dat în judecată statul român la CEDO în 2021, după ce a fost sancționat de CSM în mai multe rânduri în urma unor postări pe Facebook. Curtea a examinat dacă această sancțiune a încălcat libertatea de exprimare și a concluzionat că statul român a intervenit disproporționat, deoarece mesajele vizau chestiuni de interes public și nu afectau în mod real imparțialitatea justiției. Marea Cameră a Curții Europene a Drepturilor Omului a constatat încălcarea art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, subliniindu-se că și magistrații au dreptul de a participa la dezbateră publică, în limite rezonabile.

Limitarea integrității prin secretizarea declarațiilor de avere

Una dintre cele mai controversate decizii ale Curții Constituționale din 2025 a fost declararea ca neconstituționale a unor dispoziții legate de declarațiile de avere și de interese, în principal a celor privind publicarea acestor documente ². Prin această decizie, CCR a pus capăt transparenței publice în ceea ce privește interesele financiare ale oficialilor, limitând examinarea declarațiilor la eventualele investigații efectuate exclusiv de Agenția Națională de Integritate (ANI). Parlamentul nu a întreprins nicio măsură legislativă pentru a pune în acord legislația cu decizia CCR, ceea ce a condus la imposibilitatea analizării aspectelor financiare legate de ocupanții funcțiilor publice de către public, jurnaliști sau societatea civilă. Reamintim că declarațiile de avere au reprezentat unul din mecanismele cele mai importante de transparență din România și au fost văzute ca un model de bună practică la nivel internațional.

Contestarea în justiție a hotărârii CCR de anulare a alegerilor

La începutul anului, un număr semnificativ de cereri de contestare a Hotărârii CCR 32/2024 (prin care s-au anulat alegerile din 2024) au fost depuse la instanțe. Peste 150 de astfel de cereri, majoritatea depuse în luna aprilie, inclusiv de mai mulți membri ai aceleiași familii, au avut ca obiect contestarea la instanțe administrative a hotărârii CCR. Cele mai

² Decizia 297 a Curții Constituționale din 29 mai 2025

multe au ajuns la Curțile de Apel București, Iași, Cluj, Suceava, Ploiești și Alba Iulia. Deși conform legii, o hotărâre a Curții nu poate fi contestată prin astfel de mijloace, această avalanșă de cereri a avut cel mai probabil ca scop reorganizarea unui tur 2 pentru alegerile prezidențiale, în favoarea candidatului Călin Georgescu. Acțiunea a fost susținută de o fostă vicepreședintă a Tribunalului Botoșani, care a furnizat celor interesați și instrucțiuni. O singură instanță, Curtea de Apel Ploiești, a decis în mod surprinzător să suspende decizia CCR de anulare a alegerilor. CCR a contestat decizia, iar Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Ploiești a declarat recurs la rândul său. ÎCCJ a anulat decizia în luna aprilie.

7. SLAPPS: ACȚIUNI STRATEGICE ÎN INSTANȚĂ ÎMPOTRIVĂ PARTICIPĂRII PUBLICE

7.1 PROTECȚIA ȚINTELOR ACȚIUNILOR DE TIP SLAPP ȘI DIRECTIVA EUROPEANĂ PE CARE ROMÂNIA TREBUIE SĂ O TRANSPUNĂ

România trebuie să transpună până pe data de 7 mai 2026 Directiva (UE) 2024/1069 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 aprilie 2024 privind protecția împotriva cererilor vădit neîntemeiate sau a procedurilor judiciare abuzive îndreptate împotriva persoanelor implicate în acțiuni de mobilizare publică („Directiva Anti-SLAPP”).

Deși directiva cuprinde garanții pentru litigii cu o componentă transfrontalieră, dată fiind competența Uniunii Europene, actul reprezintă un proiect important pentru societatea civilă

și pentru jurnalismul independent din România, pentru protecția vocilor critice dintr-o societate și pentru consolidarea pluralismului într-o societate democratică.

Directiva cuprinde o serie de garanții pentru țintele unor procese de tip SLAPP precum solicitarea unei proceduri de respingere rapidă a cererii, obligarea reclamantului la depunerea unei garanții sau judecarea cu celeritate a litigiilor.

Organizații relevante din societatea civilă¹ s-au organizat și au demarat un proces de advocacy cu scopul de a îmbunătăți legislația, astfel:

- februarie 2025, consultare informală cu Ministerul Justiției. Ca rezultat al acestei consultări, Ministerul Justiției și-a luat angajamentul de a extinde sfera de aplicare a directivei și la cauze civile naționale;
- martie 2025 – propuneri scrise transmise către Ministerul Justiției de îmbunătățire a proiectului de lege, dintre care modificări minore au fost luate în calcul;
- aprilie 2025 – dezbateri publice solicitate de organizațiile neguvernamentale. În luna mai 2025, Ministerul Justiției a organizat o dezbateri publice, la care au luat parte 9 reprezentanți din grupul organizațiilor anti-SLAPP;

¹ Asociația LiderJust, APADOR-CH, Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile, ActiveWatch, Bankwatch, Greenpeace, organizații ale jurnaliștilor precum Context.ro și altele.

- iunie 2025, ca urmare a dezbaterii publice, 37 de organizații au transmis noi propuneri de îmbunătățire a legislației și au tras un semnal de alarmă că transpunerea directivei reprezintă o oportunitate pentru ca România să instituie standarde adecvate de protecție. Ministerul Justiției a refuzat să mai ia în calcul alte modificări ale proiectului de lege.

În urma contribuțiilor societății civile și a discuțiilor inițiate și purtate cu Avocatul Poporului, această autoritate a agreeat să devină punct focal național, pentru colectarea de informații și organizarea de campanii de informare în privința acțiunilor de tip SLAPP.

La începutul lunii februarie 2026, Guvernul României a transmis Parlamentului proiectul de lege anti-SLAPP, acesta fiind înregistrat la Camera Deputaților, ca primă Cameră sesizată (PL-x 58/2026). La data de 1 martie 2026, proiectul de lege se afla în fază de raport, comisia de fond fiind Comisia juridică, de disciplină și imunități. Proiectul vizează, în forma sa transmisă Parlamentului, cauze civile naționale și transfrontaliere, dar nu și cauze administrative sau penale, sferă în care pot apărea litigii de tip SLAPP, dar care nu este acoperită de directivă, ci se regăsește în instrumente de tip soft law, Recomandări ale Comisiei Europene sau ale Consiliului Europei.

În procesul de avizare a proiectului de lege, Consiliul Economic și Social a preluat în avizul său consultativ amendamentele propuse de societatea civilă, pentru a întări garanțiile din proiectul de lege. Aceste propuneri au fost trimise de organizații ale societății civile

și către membrii Comisiei Juridice în cursul lunii februarie 2025, iar printre acestea se numără:

- introducerea aplicării unor garanții din oficiu, precum analiza respingerii rapide a cererii, depunerea unei cauțiuni, plata unor despăgubiri, pentru a sprijini părțile vulnerabili și a degreva instanțele;
- aplicarea obligatorie a unei amenzi reclamantului în cazurile în care o instanță de judecată constantă existența unei cauze de tip SLAPP;
- clarificarea protecției pentru entități terțe, în situația sprijinirii unor potențiale victime, astfel încât acestea să nu fie obligate la plata unor eventuale cheltuieli de judecată, similar unor intervenienți accesorii;
- reglementarea situației în care litigiul dobândește caracteristicile unui litigiu de tip SLAPP pe parcurs;
- aplicarea legii și cauzelor pendinte, pentru efectele neproduse deja, potrivit jurisprudenței CCR, pentru a preveni extinderea abuzurilor în curs.

Distinct de cazurile clasice de tip SLAPP, în care există un dezechilibru de putere iar persoane publice, politicieni sau oameni de afaceri dau în judecată jurnaliști sau activiști, de obicei în cauze având ca obiect răspunderea civilă delictuală și solicită despăgubiri disproporționate sau de cauzele în care

jurnaliști sunt chiar hărțuiți cu plângeri penale, există și o altă tipologie de litigii care au efecte similare.

Este vorba de litigii de contencios administrativ, unde organizații neguvernamentale care apără un interes public, ajung să fie obligate la plata unor cheltuieli de judecată disproporționate, în situația pierderii litigiului, pentru că autoritățile publice își externalizează serviciile de asistență juridică și alocă sume foarte ridicate acestora. Cazul Consiliului Județean Suceava este unul relevant în acest sens, în apărarea unor documente de mediu privind Groapa de gunoi din Pasul Mestecăniș sau cazul Asociației AER Muntenia, unde beneficiarul actului administrativ (o companie) a intervenit în litigiu.

În astfel de situații, deși ele nu sunt cazurile de SLAPP definite de directivă, unde organizațiile sau activiștii sunt pârâți, efectul acestor acțiuni are un efect disuasiv asupra societății civile, descurajând rolul său de a evalua oportunitatea și legalitatea unor măsuri ale instituțiilor și a acționa în protejarea unor interese publice. Așadar, cu ocazia acestei transpuneri de directivă, o altă nevoie socială reală care afectează societatea civilă putea fi dezbătută și analizată și anume – reguli adecvate privind cheltuielile de judecată în litigii de contencios administrativ, care să evite folosirea unor astfel de litigii drept instrumente de descurajare sau intimidare a participării publice.

La nivel național, este în curs de formare o coaliție anti-SLAPP a organizațiilor neguvernamentale care să lucreze îndeaproape cu instituțiile responsabile (Ministerul Justiției, Avocatul

Poporului, acțiuni de formare, conștientizare a acestui fenomen) și care să identifice inclusiv resurse pentru un mecanism de sprijin al victimelor și să semnaleze orice actualizări în domeniu.

Aplicarea directivei și la cauzele civile naționale este un lucru important, dar România are șansa să creeze un mecanism de protecție real, cu standarde mai ambițioase și cu instrumente care să acopere situațiile documentate în practică.

7.2 EXEMPLE DE CAZURI DE TIP SLAPP

Discuția despre SLAPP nu este doar una teoretică sau legalistă, ci reflectă o problemă reală, tot mai stringentă în România.

Raportul [SLAPPs și libertatea de exprimare în România](#), publicat de ActiveWatch în martie 2026, prezintă o analiză a fenomenului și identifică mai multe cazuri îndreptate împotriva jurnaliștilor, în ultimii ani.

La rândul său, în 2025, Asociația LiderJust a documentat peste 40 de cazuri de acțiuni civile cu caracteristici de tip SLAPP, 8 cauze penale și 16 cauze în contencios administrativ în care existau caracteristici ale unor acțiuni menite să descurajeze participarea publică, multe aflate încă pe rolul instanțelor judecătorești (studiul este în curs de publicare).

Cazurile de SLAPP se înmulțesc. Analiza acestor cazuri arată că

nu doar jurnaliștii, ci și ONG-uri sau activiștii pot fi țintele unor astfel de acțiuni în justiție. În ediții anterioare ale raportului am atras atenția asupra situației Asociației Miliția Spirituală, prima organizație civică dizolvată ca urmare a pierderii unui proces de tip SLAPP, dar și a altor organizații sau activiști afectați de procese de acest tip.

Potrivit raportului SLAPPs și libertatea de exprimare în România, publicat de ActiveWatch în martie 2026, solicitarea unor despăgubiri disproporționate, sub forma daunelor morale sau materiale pretins rezultate din defăimare reprezintă principalul mecanism prin care un litigiu civil devine o acțiune de tip SLAPP. Deși sumele solicitate sunt de nivelul sutelor și milioanele de euro, în practică astfel de daune disproporționate nu au fost acordate în ultimii ani, instanțele reducând cuantumul acestora în situațiile în care le-au acordat. Potrivit raportului citat, un mecanism care poate avea un impact semnificativ asupra libertății de exprimare și de informare îl constituie cererile de eliminare a materialelor de presă sau a postărilor din spațiul online, fie prin utilizarea ordonanțelor președințiale ca instrument de constrângere înainte de pronunțarea unei hotărâri pe fond, fie prin hotărâri definitive. Cererile reclamantilor de retragere a unor articole sau a unor postări sunt uneori acceptate cu ușurință de instanțele de judecată. De cele mai multe ori, astfel de decizii de ștergere sunt revizuite de instanțele superioare, însă există și situații în care ele rămân definitive cu aprobarea acestora din urmă.

Prezentăm în continuare cazuistică recentă SLAPP, în spețe

care privesc exercitarea dreptului la libertatea de exprimare și libertatea presei, din ultimul an. Majoritatea rezumatelor acestor cazuri sunt bazate pe informațiile din Raportul SLAPPs și libertatea de exprimare în România, publicat de ActiveWatch.

Omul de afaceri Jurgen Faff vs. Context.ro

Omul de afaceri sibian, Jurgen Faff, și compania sa aeriană, Fly Lili, au inițiat mai multe acțiuni în instanță împotriva publicației de investigații Context.ro, după apariția, în 2023, a seriei „*Terenul de golf fantomă*”, care relatează despre cheltuirea a aproximativ 2 milioane de euro din fonduri europene pentru un teren de golf nerealizat.

În februarie 2024, reclamantii au intentat un proces pentru defăimare, solicitând daune morale de 100.000 de euro pentru Faff și daune materiale de 3.365.000 de euro pentru Fly Lili, precum și ștergerea articolelor, publicarea hotărârii judecătorești pe site și plata cheltuielilor de judecată. Ulterior, în martie 2025, au cerut prin ordonanță președințială eliminarea și blocarea articolelor și interzicerea pe viitor a publicării unor articole despre asocierea reclamantilor cu Federația Rusă sau cu Horațiu Potra. Valoarea totală a despăgubirilor solicitate — 3.465.000 de euro — reprezintă un nivel record în astfel de litigii împotriva presei.

În aprilie 2025, Tribunalul București a respins cererea de ordonanță președințială, apreciind că nu a fost dovedit un prejudiciu grav, iar în iunie 2025 Curtea de Apel București a

menținut soluția, invocând protecția oferită de dreptul la liberă exprimare și libertatea presei. Tot în aprilie 2025, instanța a respins și acțiunea pe fond, considerând că articolele servesc interesului public și reținând calitatea de persoană publică a lui Faff, în contextul gestionării unor fonduri publice. Reclamanții au fost obligați la plata a peste 33.000 de lei cheltuieli de judecată, iar cauza se află în prezent în apel.

În paralel, Context a reclamat o campanie coordonată de notificări false privind drepturi de autor, transmise către Google și Meta, cu scopul de a obține delistarea articolelor. Unele materiale au fost temporar eliminate de pe platforme.

Mihail Neamțu solicită 400.000 lei daune morale

În 2023, Mihail Neamțu, publicist conservator și, din 2024, deputat în Parlamentul României, a acționat în judecată publicația Universul.net, precum și pe jurnaliștii Grigore Cartianu și Costin Apostol (cunoscut online sub numele Costin Andrieș).

Reclamantul a susținut că articolele și postările publicate de pârâți ar fi reprezentat o campanie de presă defăimătoare, care i-ar fi afectat imaginea, reputația și activitatea profesională. El a solicitat 400.000 de lei daune morale, eliminarea materialelor ce îl asociau cu etichete precum „putinist” sau „omul Moscovei”, publicarea hotărârii judecătorești în presă și online, precum și plata cheltuielilor de judecată.

În decembrie 2025, Tribunalul București a respins acțiunea ca neîntemeiată. Procesul a durat aproximativ doi ani și jumătate, cu zece termene de judecată, perioadă în care reclamantul nu s-a prezentat niciodată personal în fața instanței și a fost reprezentat sporadic de avocat.

Hotărârea nu este definitivă și poate fi atacată cu apel.

Deputata-avocat Cristina Trăilă vs. Mihai Goțiu și România Curată

Fosta deputată PNL Cristina Trăilă i-a acționat în instanță pe jurnalistul Mihai Goțiu și pe Societatea Academică din România, editorul platformei România Curată, pentru opt articole publicate pe România Curată și în Libertatea. Materialele semnalau un posibil conflict de interese, arătând că Trăilă, în timp ce era deputată și membră a Comisiei Juridice, ar fi fost remunerată ca avocat de compania HS Timber Group și ar fi susținut interesele industriei lemnului, inclusiv prin poziții și voturi în Parlament.

Reclamanta a susținut că articolele reprezintă o campanie de denigrare, fiind formulate cu rea-credință, și a cerut inițial 50.000 de lei daune morale și ștergerea celor opt articole. Pe parcursul procesului, solicitarea de eliminare a fost extinsă la peste 90 de articole și postări de pe rețelele sociale. De asemenea, deputata Cristina Trăilă a cerut publicarea hotărârii și a unor scuze publice, precum și limitarea onorariilor avocaților părții adverse în eventualitatea pierderii procesului.

În iulie 2025, Tribunalul București a respins integral acțiunea, reținând că afirmațiile vizau activitatea publică a reclamantei și un subiect de interes major – legislația în domeniul silvic. Instanța a apreciat că textele reprezintă judecăți de valoare cu bază factuală, încadrate în limitele libertății de exprimare. Cristina Trăilă a fost obligată la plata a 10.000 de lei cheltuieli de judecată parțiale. Hotărârea nu este definitivă și poate fi atacată cu apel.

Agent Green hărțuită în instanță pentru două articole pe care nu le-a scris

Agent Green este hărțuită juridic de AMECO, o companie din industria lemnului, care îi solicită în instanță să șteargă un articol al ziarului american The New York Times și un alt articol al Environmental Investigation Agency, o organizație neguvernamentală internațională care se ocupă de protecția mediului. Agent Green nu apare ca autor sau contributor și nici nu este citată în articolul publicat de Environmental Investigation Agency. În ceea ce privește articolul The New York Times, un colaborator al Agent Green este citat cu niște observații generale legate de impactul defrișărilor masive asupra ecosistemelor naturale, fără vreo referire nominală la compania reclamantă. AMECO Renewable Energy nu a dat în judecată nici The New York Times, nici Environmental Investigation Agency, ci doar Agent Green. Pe lângă ștergerea celor două articole, AMECO mai solicită și ca Agent Green să publice dezmințiri în The New York Times, precum și în mai multe ziare din Italia, Polonia, Slovacia, Austria, Germania, Bulgaria și, de asemenea, în 7 publicații din România.

Mai mult, Ameco solicită și 200.000 de euro despăgubiri civile. La fel ca multe dintre spețele incluse în acest raport, acest caz este unul tipic de SLAPP pentru că argumentele invocate de compania reclamantă sunt total nefondate, iar măsurile reparatorii solicitate de aceasta sunt excesive și nerezonabile.

Litigiile One United Properties împotriva presei

Dezvoltatorul imobiliar One United Properties a inițiat o serie de acțiuni judiciare împotriva unor redacții și jurnaliști care au publicat materiale critice despre activitatea sau proiectele sale. Tiparul este același: solicitarea unor daune morale exorbitante (100.000 de euro), cererea de ștergere a articolelor și de interzicere a publicării și introducerea unor cereri de ordonanță președințială pentru eliminarea temporară a materialelor până la soluționarea definitivă a cauzelor.

Printre publicațiile vizate se numără defapt.ro, Puterea și Podul.ro. În procesele cu aceste publicații, instanțele au respins atât cererile de ordonanță președințială, cât și acțiunile pe fond, inclusiv în apel, obligând compania la plata cheltuielilor de judecată. Instanțele au subliniat importanța bazei factuale a informațiilor publicate și au reiterat importanța dreptului la liberă exprimare și a libertății presei. Situația evidențiază dezechilibrul de resurse dintre o companie cu putere financiară semnificativă și redacțiile sau organizațiile vizate, precum și utilizarea repetată a mecanismelor judiciare pentru a obține eliminarea conținutului critic.

■ **One c. defapt.ro**

Litigiul a vizat trei articole despre acționarii și finanțatorii companiei, inclusiv legături cu industria jocurilor de noroc și o instituție bancară condusă de o persoană apropiată regimului Putin, precum și despre procesele intentate de companie împotriva unor ONG-uri. Instanțele au apreciat că nu s-a dovedit existența unui prejudiciu grav, că articolele aveau bază factuală și se încadrau în limitele libertății de exprimare. Atât ordonanța președințială, cât și acțiunea pe fond au fost respinse definitiv.

■ **One c. Puterea**

Acțiunea a vizat două articole privind posibila vânzare de acțiuni de către acționari și analiza sustenabilității financiare a companiei. Tribunalul București a respins cererea de eliminare provizorie, reținând lipsa urgenței și a dovedirii unui prejudiciu grav. Soluția a fost menținută în apel. Și acțiunea pe fond a fost respinsă în primă instanță.

■ **One c. Podul**

Compania a cerut eliminarea provizorie a două articole, publicate în decembrie 2023, despre demersurile sale judiciare împotriva unor ONG-uri. Articolele se refereau în principal la acțiunile litigioase prin care dezvoltatorul imobiliar a vizat dizolvarea a două organizații neguvernamentale care au contestat legalitatea unor investiții imobiliare ale companiei menționate. Reclamanții au apreciat că ambele articole conțin afirmații neadevărate despre fapte concrete și ar avea ca scop distrugerea încrederii

investitorilor. În contrast cu această susținere, instanțele au apreciat că materialele conțineau informații de interes public, utilizau un limbaj decent. Cererea de ordonanță președințială a fost respinsă atât în primă instanță, cât și în apel. De asemenea, Tribunalul București a respins cererea de chemare în judecată pe fond, dar decizia poate fi atacată.

Plângere penală pentru o emisiune de satiră

În octombrie 2025, Fundația Pro Economica și președinta sa, Monika Kosma, au depus o plângere penală împotriva postului public local Radio Târgu Mureș, în legătură cu o emisiune satirică difuzată la finalul lunii august. Au fost invocate presupuse infracțiuni precum incitarea la ură, violență și discriminare, abuz în serviciu, alterarea integrității datelor digitale și falsificarea digitală. Totodată, s-a solicitat încetarea difuzării și retragerea versiunilor audio și text ale materialului, apreciat ca fiind „xenofob” și defăimător.

Emisiunea contestată, intitulată „Hoteluri de lux”, făcea parte dintr-o serie satirică de lecții româno-maghiare și prezenta un dialog fictiv între un jurnalist și președintele anonim al unei fundații românești finanțate de guvernul maghiar pentru investiții hoteliere în Ținutul Secuiesc. Personajul fictiv utiliza, în cheie ironică, formule stereotipice asociate discursului de extremă dreaptă. Deși fundația reclamantă nu era menționată explicit, aceasta a considerat că materialul o vizează, în contextul unor articole anterioare despre investițiile sale. Cu câteva săptămâni înainte de difuzarea emisiunii

satirice, publicația Magyar Hang publicase un material despre situația investițiilor administrate de Fundația Pro Economica și finanțate parțial de statul maghiar în hoteluri din Ținutul Secuiesc.

Reclamanții au susținut și că emisiunea ar fi fost generată cu ajutorul inteligenței artificiale, acuzație infirmată de faptul că textul a fost interpretat de doi actori identificați public în cadrul programului.

CEDO, Pătrașcu c. României

În ianuarie 2025, România a pierdut un proces la CEDO. Procesul a fost inițiat în urma sancționării de către instanțele interne a unui critic de artă amator care fusese obligat de instanțele naționale să șteargă mai multe comentarii ale sale și ale unor utilizatori de pe pagina sa de Facebook, la cererea unor artiști care le-au considerat defăimătoare.

Alexandru Pătrașcu, critic de operă amator, publicase în 2016 o serie de postări pe Facebook și pe blogul său despre un scandal intern de la Opera Națională București, legat de tensiuni între angajați români și străini. Sub aceste postări au apărut comentarii ale altor utilizatori, unele ironice sau jignitoare la adresa unor artiști.

O soprană și un dirijor l-au acționat în judecată, susținând că postările și neînlturarea comentariilor terților le-au afectat reputația. Tribunalul București a considerat că a fost depășită

limita libertății de exprimare și l-a obligat pe Pătrașcu la plata a câte 20.000 de lei despăgubiri pentru fiecare reclamant, precum și la interdicția de a mai publica sau găzdui pe viitor comentarii defăimătoare la adresa acestora.

Curtea de Apel București a menținut ideea răspunderii pentru comentariile terților, apreciind că moderarea acestora reprezintă un „*obicei al locului*”, dar a redus despăgubirile (8.000 de lei și, respectiv, 4.000 de lei) și a eliminat interdicția privind viitoarele publicații. Hotărârea a rămas definitivă.

Pătrașcu a sesizat Curtea Europeană a Drepturilor Omului. În hotărârea din 7 ianuarie 2025, CEDO a constatat încălcarea libertății de exprimare. Curtea a apreciat că fundamentarea răspunderii pentru comentariile terților, bazată pe noțiunea de „*obicei al locului*”, era lipsită de predictibilitate (nu era prevăzută de lege), iar instanțele naționale nu au analizat concret fiecare afirmație incriminată. De asemenea, sancționarea lui Pătrașcu pentru propriile afirmații a fost considerată disproporționată, întrucât acesta participase la o dezbatere de interes public, iar despăgubirile impuse erau susceptibile să producă un efect descurajator asupra exercitării libertății de exprimare.

Milioane de euro solicitate unor redacții și jurnaliști de președintele unei organizații

Beniamin Lup, președinte al Asociației WorldTeach România, organizație care are ca scop declarat combaterea traficului de persoane, a inițiat mai multe acțiuni în justiție împotriva

unor jurnaliști și publicații care au relatat despre decesele, considerate suspecte, ale fostelor sale soții și despre presupuse nereguli privind funcționarea unui centru pentru victimele traficului de persoane din județul Timiș.

În 2024, pentru un [articol](#) referitor la anchetele penale privind moartea a două dintre fostele sale soții, Lup i-a acționat în judecată pe jurnaliștii Brîndușa Armanca și Sorin Istrate, precum și redacțiile PressHub, Libertatea, Sursa de Vest, Click și Ziarul de Iași.

Separat, a chemat în judecată redacția PressHub pentru un [material](#) semnat de aceiași jurnaliști despre presupuse nereguli în administrarea centrului destinat victimelor traficului de persoane. Într-un alt dosar, pentru un [articol](#) publicat de PressHub sub semnătura Brîndușei Armanca, care relatează faptul că organizația americană care finanțează centrul fictiv pentru victimele traficului de persoane și-a retras finanțarea, Benjamin Lup a acționat în judecată exclusiv jurnalista.

În toate cele trei cauze, reclamantul a invocat încălcarea dreptului la viață privată și prejudicierea reputației, solicitând despăgubiri morale în cuantum ridicat (550.000 de euro de la Brîndușa Armanca și 1.000.000 de euro de la PressHub).

Într-un al patrulea dosar, Lup l-a dat în judecată pe Valentin Malanca, martor care a oferit declarații presei despre activitatea sa, solicitând despăgubiri de 1 milion de lei. Totodată, trei jurnaliști, inclusiv Brîndușa Armanca, au fost chemați în garanție,

astfel încât, în ipoteza admiterii acțiunii și a imposibilității martorului de a achita suma, aceștia să fie obligați la plată.

În paralel, Lup a formulat o cerere de ordonanță președințială prin care a solicitat eliminarea provizorie a articolelor vizate până la soluționarea definitivă a cauzelor pe fond. Această cerere a fost respinsă definitiv de instanțe.

La data redactării prezentului raport, dosarele privind fondul cauzelor sunt în curs de soluționare, fără a exista hotărâri definitive.

8. PROTECȚIA MEDIULUI: ÎNTRE INTERESELE PRIVATE ȘI INTERESELE COMUNITĂȚILOR

În 2025 organizațiile de mediu s-au confruntat cu multiple acuzații și atacuri. Voci importante din zona politică au folosit organizațiile de mediu ca țap ispășitor pentru lipsa de viziune politică și de proiecte concrete pentru dezvoltarea României. Organizațiile de mediu au fost acuzate că frânează dezvoltarea României, periclitează siguranța energetică și servesc interese străine obscure.

În pofida acestor atacuri constante societatea civilă s-a solidarizat iar tot mai mulți cetățeni au devenit conștienți de importanța protejării mediului înconjurător și de nevoia ca autoritățile să ia măsuri concrete pentru protejarea naturii și prevenirea schimbărilor climatice, apărute ca urmare a impactului negativ al acțiunilor umane asupra mediului.

8.1 MARGINALIZAREA ORGANIZAȚIILOR DE MEDIU

În aprilie 2025 ministrul Energiei, alături de prim-ministrul Marcel Ciolacu și ministrul Mediului, Mircea Fechet, au organizat o dezbatere „*dedicată importanței dialogului cu societatea civilă în conturarea politicilor publice din domeniul energetic*”. Mai multe organizații de mediu au semnalat excluderea lor din cadrul acestor dezbateri. Acestea au susținut că au fost excluse de la dezbateri organizațiile care exprimă critici argumentate sau care au inițiat litigii împotriva proiectelor controversate promovate de Ministerul Energiei. Au fost invitate în schimb, ONG-uri a căror activitate nu se axează pe tranziția energetică sau politici energetice, deși acestea fuseseră menționate ca subiecte centrale ale discuțiilor. Printre organizațiile de mediu excluse de la masa dialogului s-au numărat Bankwatch România, Greenpeace România, Declic, Asociația Ecolegal, Fundația Eco-Civica, 2Celsius, Centrul pentru Politici Durabile Ecopolis și Agent Green.

Erodarea relației și a dialogului dintre autorități și organizații de mediu este și rezultatul unor tactici de intimidare și hărțuire venite din partea fostului ministru al Energiei, Sebastian Burduja. Acesta a lansat acuzații nefondate împotriva organizațiilor care contestă proiecte energetice cu impact negativ asupra mediului. Ministrul Burduja inclusiv a solicitat companiilor naționale din energie să ceară daune exagerate în litigiile cu ONG-urile, urmărind astfel să descurajeze orice

formă de opoziție civică, așa cum arătam în Raportul anterior. Ca răspuns, peste 110 organizații ale societății civile s-au solidarizat și i-au transmis prim-ministrului o solicitare de demitere a ministrului Burduja. Organizațiile de mediu au sesizat și Comisia Europeană cu privire la această campanie de intimidare și denigrare a societății civile.

8.2 PĂDUREA BĂNEASA - ULTIMA PĂDURE URBANĂ A ORAȘULUI

Pădurea Băneasa este cea mai întinsă zonă de natură primară din București, una dintre ultimele rămășițe ale Codrilor Vlăsiei.

Această pădure este tot mai amenințată de interese imobiliare, iar Romsilva a amenajat în secret un drum forestier prin pădure, cu acces din cartierul Greenfield. Acest drum a fost deschis traficului auto în septembrie 2025.

În prezent există mai multe litigii inițiate de Eco-Civica și Agent Green care au contestat în instanță contractul de peaj semnat între Romsilva și Federația Greenfield, în baza căruia se face acum circulația auto în Pădurea Băneasa.

În februarie 2026 a fost publicat raportul Corpului de Control al Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor în cazul acestui drum ilegal din Pădurea Băneasa utilizat pentru accesul în cartierul rezidențial Greenfield. Raportul evidențiază încălcarea

prevederilor din Codul silvic și din normele tehnice aplicabile. Ca soluție la situația creată se propune readucerea terenului forestier la starea inițială, recuperarea integrală a prejudiciului constatat și sesizarea instanțelor pentru anularea contractului de peaj.

De asemenea, pentru a proteja această pădure, peste 20 000 de cetățeni au semnat o petiție cerând instituirea regimului de arie naturală protejată în Pădurea Băneasa.

În lipsa unor măsuri concrete de protecție a pădurii, cetățenii care monitorizează situația sunt expuși amenințărilor și agresionilor din partea reprezentanților federației Greenfield, așa cum s-a întâmplat în februarie 2026, când un cetățean care filma pe acel drum a fost amenințat și jignit de către președintele Federației Greenfield, Cătălin Diaconescu. Mai multe detalii în secțiunea „Activiști agrasați sau amenințați”.

8.3 PARCUL IOR

Anul 2025 nu a fost unul bun pentru parcul IOR. În ultimii ani cele 12 hectare retrocedate din parcul IOR au fost distruse complet. Acest caz ridică puternice semnale de alarmă privind o posibilă complicitate între politicieni, administrația locală și interese imobiliare.

În ianuarie 2026 situația era una sumbră: nu mai sunt copaci

de salvat, după ani de zile în care arborii au fost otrăviți, tăiați cu drujba, și în care aproximativ 1.500 de copaci au fost puși la pământ iar pământul a fost pârjolit de aproximativ 40 de incendii. În februarie 2026, pe o porțiune a parcului au apărut și instalații de tip bâlci.

Totuși mai multe persoane și organizații s-au mobilizat și militează pentru restaurarea parcului, prin diferite forme de protest, prin acțiuni în instanță și chiar plângeri penale care contestă retrocedarea parcului și distrugerile din parc.

8.4 UN NOU COD SILVIC – PROBLEME VECHI

La începutul anului 2025 a intrat în vigoare un nou Cod Silvic. Societatea civilă a arătat că deși Noul Cod Silvic are câteva aspecte pozitive – de exemplu prevede pedepse mai aspre pentru furtul de lemne, inclusiv confiscarea mașinilor – acestea sunt insuficiente și departe de a compensa impactul negativ uriaș al acestei noi legislații.

Principalele critici care vizează Noul Cod Silvic se referă la:

- Absența reformelor serioase și accentuarea disfuncționalităților;
- Programul național de împădurire drastic redus: de la 2 milioane ha până în 2035 la doar 60.000 ha până în 2030;

- Este permisă reducerea suprafețelor fondului forestier național pentru diverse proiecte: scoaterea definitivă din fond a unor suprafețe pentru construcții precum cimitire, lăcașe de cult sau exploatarea subsolului, fără mecanisme de compensare;
- Promovarea vânătorii comerciale;
- Definiții periculoase ale reconstrucției ecologice, care permit tăieri rase în păduri mixte cu valoare ridicată de conservare sub falsul pretext al restaurării naturale.

Un raport Greenpeace arată că pădurile României sunt tot mai amenințate de exploatare, iar rata pierderii pădurilor prețioase în România este de 2,5 ori mai mare decât în țările vecine, precum Polonia și Ucraina. Pentru a opri această evoluție periculoasă organizațiile de mediu cer protejarea a 30% din suprafața țării, cu protejarea strictă a minim 10%, și implementarea măsurilor de restaurare a naturii conform Strategiei Europene pentru Biodiversitate.

Organizațiile de mediu atrag de asemenea atenția că cel de-al treilea ciclu al Inventarului Forestier Național (IFN-III) relevă probleme structurale majore: un fenomen al tăierilor ilegale de aproximativ 11 milioane de metri cubi anual cu un prejudiciu asociat estimat la cel puțin 1 miliard de euro, o pădure tot mai tânără, cu 90% din pădure sub 120 ani și un volum de lemn mediu la hectar problematic pentru reziliența ecosistemelor forestiere în contextul schimbărilor climatice.

8.5 CERERE DIZOLVARE GREENPEACE

În 2025 Romgaz a cerut în instanță dizolvarea Greenpeace România, făcând numeroase acuzații grave și nefondate la adresa acestei organizații. Procesul intentat de Romgaz a venit ca urmare a acțiunilor Greenpeace România împotriva proiectului de exploatare de gaze din Marea Neagră, Neptun Deep.

Romgaz a renunțat ulterior la cererea de dizolvare, dar acest litigiu ilustrează o tendință îngrijorătoare care vizează societatea civilă din România, în special organizațiile de mediu care îndrăznesc să apeleze la instanțele judecătorești. Strategia este simplă: companiile care câștigă procesele solicită cheltuieli judiciare excesive. Când organizațiile nu pot plăti, companiile urmăresc dizolvarea lor pe motiv de insolvență. Am văzut această armă folosită în repetate rânduri. Un exemplu este Miliția Spirituală, care a fost dizolvată la cererea unui dezvoltator imobiliar. Același dezvoltator a încercat să închidă și Salvați Bucureștiul pe motivul neplății cheltuielilor de judecată.

Astfel de practici fac parte din ceea ce pare a fi o campanie mai largă de suprimare a societății civile în România și de hărțuire a vocilor critice din societate.

Raportul Comisiei Europene privind statul de drept arată că, în ultimii ani, asociațiile neguvernamentale s-au confruntat cu un mediu tot mai ostil. Un număr alarmant de acțiuni de tip SLAPP

sunt îndreptate împotriva jurnaliștilor și activiștilor civici, cu scopul de a-i hărțui sau de a-i intimida, prin solicitarea de daune disproporționate în instanță. De altfel, România este în top 3 european la procese abuzive contra oamenilor care nu tac.

8.6 CHELTUIELI DE JUDECATĂ FOLOSITE CA INSTRUMENT DE INTIMIDARE

Problema cheltuielilor de judecată disproporționate s-a acutizat. În ultimii ani fundației Greenpeace România i-au fost imputate cheltuieli de judecată cumulate de aproape 1 milion de lei.

Fundația a formulat mai multe plângeri în care critică această practică, care este facilitată de lacune legislative și abuzuri procesuale care din păcate sunt nepedepsite.

Problema cheltuielilor de judecată face obiectul unui recurs la Înalta Curte de Casație și Justiție și a fost sesizată mai multor forumuri internaționale care au competență în domeniu.

Comunicare către Raportorul special ONU

Greenpeace a formulat plângere către Raportorul special al ONU pentru apărătorii mediului. Acesta a publicat în octombrie 2025 un ghid conținând linii directoare privind dreptul la protest pașnic pentru protecția mediului și la nesupunere civilă. Acest ghid recomandă, printre altele, ca statele să adopte legislație

care să protejeze apărătorii mediului împotriva procedurilor judiciare abuzive (SLAPPs). Se recomandă ca reclamanții, care inițiază proceduri judiciare abuzive să fie obligați să suporte toate costurile procedurilor, inclusiv taxele judiciare și costurile reprezentării legale. Mai multe despre procesul de legiferare în secțiunea dedicată SLAPPs.

Plângere la Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO)

În iulie 2025 Greenpeace a depus și o plângere la CEDO în care a reclamat faptul că legislația din România nu prevede criterii obiective pentru a determina dacă anumite cheltuieli de judecată sunt vădit disproporționate și nici nu prevede limite maxime pentru astfel de cheltuieli, ceea ce în practică duce la situații în care instanța poate obliga unii cetățeni sau ONG-uri care acționează în interesul public, să plătească cheltuieli de judecată uriașe. A fost reclamat, de asemenea, faptul că legislația din România nu prevede posibilitatea de a declara recurs atunci când se critică modalitatea în care instanța de fond s-a pronunțat asupra proporționalității cheltuielilor de judecată reprezentând onorariul avocaților. Astfel este încălcat accesul la justiție și dreptul la un remediu efectiv, protejate de CEDO.

Plângere la Comitetul de conformare al Convenției de la Aarhus

În septembrie 2025 a fost sesizat și Comitetul de conformare al Convenției de la Aarhus. Din nou, este criticat faptul că legislația din România nu este conformă cu prevederile Convenției privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziei

și accesul la justiție în probleme de mediu. Această convenție garantează accesul la justiție și stabilește că statele trebuie să stabilească proceduri judiciare care nu trebuie să implice costuri excesive și care să ducă la hotărâri judecătorești obiective și echitabile.

9. DOZA DE OPTIMISM

Ca în fiecare an, ne bucurăm atunci când constatăm că se mai întâmplă și lucruri bune. Este nevoie de presiunea cetățenilor sau a partenerilor internaționali. În 2025, progresele înregistrate în ce privește instrumentele de participare și creșterea integrității se datorează în mare măsură planului de aderare la OECD și finanțărilor din PNRR.

9.1 MANAGEMENTUL ETICII ȘI REGLEMENTAREA ACTIVITĂȚII DE LOBBY

În 2025, România a introdus noi reglementări pentru managementul eticii și reguli privind lobby-ul pentru funcționarii guvernamentali ([Legea nr. 49/2025](#)) și reguli minimale privind lobby-ul pentru membrii Parlamentului ([Legea nr. 197/2025](#)). A doua lege, adoptată la sfârșitul lunii noiembrie, va intra în vigoare în iunie 2026.

Principalul instrument este o formă de registru de transparență, numit RUTI (Registrul Unic al Transparenței Intereselor), care este deja implementat pentru funcționarii guvernamentali. Cu toate acestea, platforma este minimală și îi lipsesc funcționalități

de bază, cum ar fi căutarea, filtrarea, mecanisme de urmărire ușoară a anumitor subiecte sau factori de decizie. Din fericire, există ceea ce numim tech-activism. Comunitatea AIParte a realizat o [platformă care extrage datele din RUTI și le adaugă instrumente de căutare și prezentare](#).

Legea nr. 49/2025 introduce cerințe minime privind managementul eticii, de exemplu procedurile legate de cadouri. Guvernul a ignorat [propunerile societății civile](#), spre exemplu cu privire la întărirea rolului universităților în acest domeniu. Pentru a fi funcțională, Legea are nevoie de legislație secundară, iar Guvernul trebuia să o adopte până la mijlocul lunii iulie 2025. Acest lucru nu s-a întâmplat, astfel încât Legea este în mare parte inaplicabilă, cu excepția părții RUTI.

În noiembrie 2025, Parlamentul a adoptat noi reglementări privind pantuflajul (sau revolving doors), prin [Legea nr. 189/2025](#). Pantouflage sau revolving door se referă la tranziția directă și într-o perioadă scurtă de timp a unui demnitar sau funcționar public dintr-o funcție de reglementare sau decizie în sectorul public către o entitate privată pe care anterior a supravegheat-o sau cu care a interacționat oficial. Dacă nu există măsuri de prevenire a riscurilor, această tranziție ridică semne de întrebare legitime cu privire la posibilele conflicte de interese, precum și dacă deciziile luate în serviciul public au fost influențate de promisiunea unui loc de muncă ulterior, mai bine plătit.

Instituțiile și autoritățile responsabile au la dispoziție o perioadă de 90 de zile pentru a adopta legislația secundară necesară. Astfel,

legea ar fi trebuit să intre în vigoare în februarie 2026. Și în acest caz, societatea civilă a criticat procedura rapidă de adoptare și faptul că nu au fost luate decizii mai curajoase, preferându-se o formă slăbită a mecanismului, cu accent pe formalism administrativ, control intern birocratic și diminuarea rolului activ al ANI. O altă limitare majoră a legii este că nu se aplică angajaților din domeniile militar și ordine publică.

Cu toate lipsurile și criticile, rămâne un lucru pozitiv că avem, în sfârșit, un cadru legal minimal pentru managementul eticii în instituțiile publice.

9.2 INSTRUMENTE DIGITALE PENTRU PARTICIPARE

Cel mai nou instrument din portofoliul Guvernului este E-consultare, o platformă ambițioasă care își dorește să includă:

- toate proiectele de acte normative ce se află în dezbateră publică, de la toate nivelurile de decizie;
- un instrument simplu prin care poți să trimiți cereri de informații de interes public oricărei instituții din România;
- o platformă unde pot fi găsite informații despre toate granturile acordate din fonduri publice.

Ideea e veche și a existat o implementare anterioară, doar pentru consultări publice, și de neutilizat din lipsă de conținut și funcționalități. Lansată în decembrie 2025, platforma începe, cu o viteză scăzută, să funcționeze. Componenta de solicitări de informații publice este partea cea mai bine dezvoltată, în sensul că e posibil, relativ ușor, să trimiți cereri de acces la informații de interes public către diverse instituții (dar nu toate, încă). În zona de consultare publică, un număr în creștere de ministere și autorități locale publică proiectele de acte normative pe platformă.

Sperăm că va continua dezvoltarea platformei, fie de către Guvern, fie de voluntari din societatea civilă.

9.3 UN PAS ÎNAINTE PENTRU LEGEA ANTI-FEMICID

Proiectul de lege pentru prevenirea și combaterea femicidului și a violențelor care îl preced este rezultatul unui proces de colaborare între reprezentante ale societății civile și deputate și senatoare din diferite partide politice democratice, susținut cu un număr record de 273 de semnături la înregistrarea în Senat. Proiectul a fost dezbătut în mai multe întâlniri și au fost solicitate puncte de vedere atât de la organizații ale societății civile, cât și de la autorități publice cu atribuții în domeniul violenței de gen, inițiatoarele urmărind să identifice cele mai bune soluții adaptate local, pentru prevenirea și escaladarea violențelor de gen.

La momentul redactării acestui raport, legea anti-femicid a fost adoptată în Parlament și înaintată Președintelui pentru promulgare.

9.4 CONTINUĂ ADAPTAREA LEGISLAȚIEI LA CONVENȚIA OIM PRIVIND HĂRȚUIREA ÎN LUMEA MUNCII

În martie 2024, Parlamentul României a ratificat Convenția OIM privind eliminarea hărțuirii și violenței din lumea muncii (C190). L-am numit atunci un succes de advocacy al societății civile. Cu doi ani și jumătate înainte, Asociația pentru Libertate și Egalitate de Gen (A.L.E.G.) lansase campania „Angajatori pentru Respect”, sprijinită și de organizații membre ale Coaliției ONG-uri pentru Cetățean, cu obiectivul de a convinge statul român să adere la C190. Promulgarea legii de ratificare a fost un succes remarcabil, dar doar un pas.

Urmează procesul de adaptare a legislației naționale la prevederile Convenției. Reprezentanții societății civile au participat activ la grupurile de lucru constituite la nivelul guvernului, din care au rezultat trei noi proiecte de lege. Acestea modifică Codul Muncii, legislația privind Inspekția Muncii și reglementările despre securitatea în muncă, oferind un cadru concret de sprijin pentru victimele hărțuirii de orice fel în lumea muncii. Cele trei proiecte de lege au fost adoptate de Guvern în septembrie 2025 și trimise Parlamentului. Au trecut de Senat în

decembrie 2025, și se aflau, la data redactării acestui raport, pe agenda Camerei Deputaților.

9.5 PROGRESE ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI MEDIULUI

În ciuda tuturor problemelor sistemice semnalate în secțiunea dedicată mediului, anul 2025 vine și cu o serie de vești care ne dau speranță:

- Actualizarea registrului spațiilor verzi – Municipiul București a alocat 19 milioane de lei pentru realizarea „*Registrului Verde al Municipiului București*”. Acesta este un fel de cadastru pentru spațiile verzi din București. Actualizarea acestui registru este considerată o necesitate majoră în contextul în care suprafața spațiilor verzi din București a fost într-un declin constant în ultimele decenii. Ultima versiune a Registrului Spațiilor Verzi datează din 2013, ceea ce face ca procesul de actualizare să fie esențial pentru planificarea urbanistică și protecția mediului în Capitală.
- O nouă arie naturală protejată în București – Pajiștea Petricani a devenit în mod oficial arie naturală protejată, ca urmare a demersurilor de advocacy ale Asociației Parcul Natural Văcărești. Pajiștea Petricani se întinde pe o suprafață de aproximativ 6 hectare și include o zonă de

lac, pașiște și o zonă împădurită, la o altitudine de 75–90 de metri. Studiile realizate de Asociația Parcul Natural București la Petricani au identificat 12 specii de mamifere, inclusiv vidra, jderul de piatră, ariciul, cârțița, liliacul de amurg, alături de 90 de specii de păsări, 12 specii de pești, 3 specii de amfibieni și 7 specii de reptile. De asemenea, au fost înregistrate 100 de specii de fluturi de zi și de noapte și peste 88 de specii de plante. Dintre toate aceste specii, 49 beneficiază de protecție legală.

- Undă verde pentru comunități de energie – În noiembrie 2025 a fost adoptată legislație specifică care pune bazele funcționării comunităților de energie și au fost în sfârșit deblocate fondurile din Programul de Tranziție Justă (PTJ 2021–2027). Autoritățile locale din șase județe vizate vor avea acces la 170 de milioane de euro pentru proiecte care susțin producerea locală de energie regenerabilă și colaborarea dintre administrații și cetățeni în vederea creării comunităților de energie. Primăriile pot dezvolta instalații de producție pentru autoconsumul clădirilor publice și pot include cetățenii în proiect.
- Fără pesticidele neonicotinoide – Curtea de Apel Cluj a anulat derogările emise de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale pentru utilizarea pesticidelor neonicotinoide, substanțe interzise în Uniunea Europeană din cauza riscurilor grave pentru mediu și sănătate. Organizațiile Eco Ruralis și ROMAPIS, au inițiat acest proces contestând derogările care au permis utilizarea unor

substanțe interzise ce afectează albinele, polenizatorii, agricultura țărănească și agroecologia din România. Instanța a oprit 12 ani de abuzuri comise de Ministerul Agriculturii și a blocat utilizarea pesticidelor interzise pe 3 milioane de hectare de teren arabil.

Aprilie 2026

La redactarea unor secțiuni din acest raport au fost utilizate instrumente bazate pe inteligență artificială (IA) pentru a ajuta la editarea textului și rafinarea limbajului. În același timp, textul se bazează în întregime pe documente originale redactate de către organizațiile semnatare, iar conținutul final, în integralitate, a fost conceput, validat și verificat de către autori.

Autorii raportului:

- CeRe: Centrul de Resurse pentru participare publică
- Centrul pentru Inovare Publică
- ActiveWatch

cu contribuții din partea:

- Asociația pentru Tehnologie și Internet (ApTi)
- Expert Forum
- Greenpeace România

Autorii raportului sunt membri ai Coaliției “ONG-uri pentru Cetățean”

Coaliția “ONG-uri pentru Cetățean” este formată din 26 de ONG-uri, care apără spațiul civic, drepturile civile și drepturile omului. Activitățile organizațiilor membre abordează subiecte precum educația, justiția socială, drepturile omului, protecția mediului, libertatea de expresie și buna guvernare. Atunci când se dorește restrângerea drepturilor civice sau când statul are derapaje, numai împreună, cetățeni și organizații neguvernamentale, putem face ceva.

Vă invităm să citiți despre acțiunile noastre comune pe www.stareademocrației.ro

Înscrieri la Newsletter: <https://www.stareademocrației.ro/inscrie-te/>

Coaliția “ONG-uri pentru Cetățean” este susținută de Network of European Foundations,
prin programul Civitates și de Porticus.

Conținutul acestei publicații este responsabilitatea exclusivă a autorilor
și nu reflectă neapărat punctele de vedere ale Network of European Foundations.

ONG — URI PENTRU CETĂȚEAN

www.stareademocratiei.ro

Facebook.com/onguripentru cetatean

Aprilie 2026 Bucuresti